

1910 - 1937

aurora picornell - aurora picornell

... la història, més prest, no
més tard, imposa sempre
el rigor de la veritat.

Aurora

Picornell

DESEMBRE 2022 - ANY XLIV - NÚM. 173

LLUMD'OLI

PORRERES

Presentat l'any 1974
a la Universitat de València
El 20 de gener de 1974.

Josep M. Mestres

CONTINGUTS

Què pots trobar en aquest número?

Les *Activitats de l'Agrupació*, entre les pàgines 4 i 7.

La *Informació local*: el noticiari, els escacs, la *Mirada indiscreta* i el *Sabeu que...*, entre les pàgines 8 i 11.

Una nova entrega de l'*Espurna associativa*: aquesta vegada amb la participació de la Coral, que celebra el 80è aniversari; l'Esplai Albercoc i les carrosses del Grup Foganya, pàgines 12 i 15.

Una entrevista al regidor de cultura i turisme, Gaspar Móra Mulet, després de gairebé 8 anys al capdavant de l'àrea de cultura; a les pàgines 16 i 17.

La secció *Creació* amb la glosa de Lluís Sastre, el poema de Jaume Rosselló, les fotografies de Mercè Oliver i l'etimologia de na Cesca Roig, entre les pàgines 18 i 19.

Una breu entrevista a Miquel Rosselló Julià, premiat per la Casa Reial, a les pàgines 20 i 21.

Una segona entrega de les *Experiències porrerenques*, a la pàgina 21.

Notes històriques: la sisena entrega d'articles sobre malnoms porrerenca, un article de Maria Barceló Crespi i Maria Antònia Nicolau Rosselló i un altre d'Andreu G. Veny Miró. Pàgines 22 a 25.

Torna la secció *Economia i societat* amb Aina Ginard, amb el tema de l'habitatge. Pàgines 26 i 27.

Un article d'opinió i informació general de les treballadores dels Serveis Socials, a la pàgina 28.

L'*Espai Escolar*, amb l'IES Porreres i el projecte Erasmus, pàgina 29.

Torna la secció *Porrera a Porreres*, amb un reportatge amb molt d'amor! Pàgines 30 i 31.

Un reportatge de la xurreria Taover, fet per Tomeu Garí, a les pàgines 32 i 33.

Per acabar, la participació de l'Atletisme, una febre a Porreres! Pàgines 34 i 35.

C I D'EN CERDÀ . 56
P O R R E R E S

P A P E R E R I A
I E S T A N C

es Cantó

6 8 8 7 9 0 2 5 0
8 7 1 8 1 1 6 6 9

papeteriaescanto@hotmail.com

MANIS

C/Almoína 30, Porreres.
Tel: 971 16 84 56

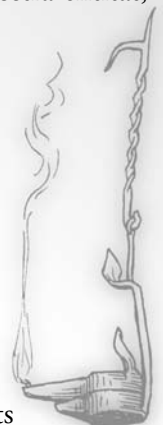
MUNICH CUBCO GUESS FIFTYFOUR PORNORINO REPLAY SCOTCH&SODA AMSTERDAM CULTURE PLEASE TOMMY HILFINGER Deesigual new balance adidas

ENCARA NO ETS SUBSCRIPTOR O SOCI DE L'AGRUPACIÓ?

Per a poder existir, tant l'Agrupació Cultural com el *Llum d'Oli* necessiten la col·laboració i compromís de la gent de Porreres. Som molts, però encara volem ser més! T'animam a subscriure't a la revista o bé a fer-te soci de la nostra entitat, així ens ajudareu a seguir endavant amb la nostra tasca desinteressada en favor de la cultura i la informació al nostre poble.

Preus: si tens menys de 30 anys, el cost és de 20€ anuals. A partir dels 30 anys, el preu és de 35€ anuals. Subscripció a la revista: 15€ anuals. Totes les modalitats inclouen l'enviament del *Llum d'Oli* al vostre domicili! Contacta amb nosaltres a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com

Podeu trobar el *Llum d'Oli* a la venda als següents establiments: estanc Ca n'Ana, papeteria es Cantó, papeteria Nova Pemi, fruiteria Ca na Maria, a l'Escrivania i a la Cooperativa Agrícola.

MENS SANA IN CORPORE SANO

Desembre del 2022 - Núm. 173
Dipòsit Legal PM 76/1979

Edició:

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer d'en Mago, núm. 6
www.agrupacioculturalporreres.blogspot.com
www.facebook.com/acporreres
www.facebook.com/llumdoliporreres

Coordinació:

Catalina Maria Garí Blanch
Sebastià Lliteres Lliteres
llumdoliporreres@gmail.com

Consell de redacció:

Catalina Garcia Garí
Francesc Melià Barceló
Maria Antònia Nicolau Rosselló
Gabriel Noguera Vich
Marc Prieto Gornals
Cesca Roig Sampol

Col·laboradors/es:

Joan Barceló Barceló
Maria Barceló Crespí
Germanes Barceló-Crespí
Francesc Delpueyo Aceaña
Tomeu Garí Salleras
Aina Ginard Bauzà
Joana Mora Cerdà
Joan Melià Garí
Mercè Oliver Oliver
Jaume Rosselló Tomàs
Lluís Sastre Barceló
Simó Tortella Sbert
Andreu G. Veny Miró
Agrupació Escaquista de Porreres
Club Atletisme Porreres
Coral de Porreres
Esplai Albercoc
IES Porreres
Serveis socials de Porreres

Fotografies:

Simó Tortella Sbert
Arxiu Agrupació Cultural

Correcció lingüística:

Catalina Maria Garí Blanch

Coberta: cartell d'Aurora Picornell dibuixat el 1978 per l'artista Joan Bennassar, amb les paraules de Toni Serra «La història més prest o més tard imposa sempre el rigor de la veritat». El motiu del cartell i d'aquestes paraules, fou l'homenatge que rebé la jove dirigent comunista el 8 de gener de 1978 darrera l'Oratori de La Creu de Porreres. Malgrat que ara l'haguin trobat enterrada a Manacor, a Porreres la seguirem tenint present.

Imprimeix:

Gràfiques LLOPIS, S.A.
Tel. 971 58 04 89
e-mail: disseny@grafiquesllopis.com

Els articles publicats reflecteixen únicament l'opinió dels seus autors.

G CONSELLERIA
O FONS EUROPEUS,
I UNIVERSITAT I CULTURA
B DIRECCIÓ GENERAL
/ POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Així ho indicaren els clàssics i així ho reproduïm avui encara. En llegir aquesta cita –que prové del poeta romà Juvenal, del segle I– el nostre pensament ens porta gairebé de manera mecànica a pensar en l'esport, en allò de *cuidar el nostre cos per a cuidar la nostra ment*. Fins i tot, la marca multinacional japonesa Asics es basa en l'acrònim d'una variant de la cita: “*anima sana in corpore sano*”.

Més enllà de la cita –que, per cert, el seu sentit inicial poc tenia a veure amb l'esport–, el que és evident és que la pràctica esportiva té moltíssims beneficis en la nostra salut física i mental, a més de treballar molts i interessants valors que apreciem i reivindicuem en la nostra societat, com l'esforç, l'esperit de superació, el treball en equip, la solidaritat o la constància, entre d'altres.

Porreres, ens ha quedat clar, és un poble esportiu. N'hem fet mostra i reconeixement per mitjà de la Gala de l'Esport porrerenc, una iniciativa nascuda en aquests darrers anys i que, tot i no ser genuïna ni original (molts altres pobles ja en feien), ha posat de manifest la gran i variada xarxa d'entitats, persones i empreses que faciliten la pràctica esportiva. És més, des de les diferents edicions de la gala s'ha volgut reconèixer l'altruisme i el voluntariat de persones que, sense la seva implicació, les entitats esportives o iniciatives determinades no haurien tengut el recorregut que han tengut.

Així i tot, al voltant de la darrera Gala de l'Esport hem sentit veus que es demanaven: i per a quan una Gala de la Cultura porrerenca? Perquè si el nostre poble és ben viu esportivament, en l'àmbit cultural és igualment ric i variat. Moltes són les persones i entitats que ens hi dediquem i que treballam per a una *mens sana*. Quan passegem per Porreres i sentim des d'una casa algú que practica amb el seu clarinet pel concert de la banda, ens venen a col·lació valors com la constància, l'esforç, l'esperit de superació, el treball en equip, la solidaritat o el voluntariat, entre d'altres.

Si som capaços d'omplir l'Auditori per a reconèixer els nostres equips i esportistes, ben segur el podríem omplir per a fer menció dels nostres “equips i esportistes” de la cultura. I de la mateixa manera que ens podem sentir orgullosos amb l'esport, ens hem de sentir orgullosos amb la cultura porrerenca que es mereix ben bé una gala, perquè ho hem de dir ben clar: les associacions culturals gaudim de bona salut. Reivindicuem-les igualment perquè són un valor per a la nostra societat, mobilitzen, creen iniciatives, porten el nom de Porreres més enllà. Fan del nostre poble un ens viu.

**EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA
RECORDANT MIQUEL COSTA I LLOBERA**

El diumenge, 2 d'octubre, vàrem iniciar les eixides culturals del nou curs. Visitàrem alguns indrets que inspiraren l'insigne poeta pollencí, mossèn Miquel Costa i Llobera, a l'hora d'escriure el gran poema "La deixa del geni grec", com és ara el poblat talaiòtic de ses Païsses i les coves d'Artà. No va mancar una bona explicació i lectura de fragments del poema.

Endemés, anàrem fins a la torre de Canyamel, una de les torres de defensa medievals més importants de Mallorca. Aquest estiu ha acollit una exposició del reconegut pintor felaniter Andreu Maimó, a qui poguérem saludar.

PRESENTACIÓ DE POLS, MACS I CAMPANES

El dia 14 d'octubre, al local de l'Agrupació Cultural, es va fer la presentació del primer volum de memòries de Joan Miralles i Monserrat, *Pols, macs i campanes*. Aquest volum arriba fins als devuit anys de l'autor, tot i que fa incursions en alguns dels seus avantpassats. A part de les vivències personals, el llibre té molt d'interès perquè hi podem trobar referències al fenomen de l'emigració a Amèrica, que protagonitzaren molts

de mallorquins de la primera meitat del segle passat, i a la vida d'un poble de l'interior de Mallorca, en aquest cas Montuïri, fins a finals dels anys seixanta.

En la presentació a més de l'autor també hi va intervenir Joan Melià.

PORT DES CANONGE - PUIG DE SES PLANES - PENYAL DE S'HEURA - COVA DE NA BERNARDA (23/10/22)

No disposam de crònica d'aquesta activitat, però de ben segur els nostres companys excursionistes del GEP la varen gaudir.

**TAULA RODONA DE LA FIRA:
«AIGUA VOS DEMANAM: LA GESTIÓ DE L'AIGUA A MALLORCA»**

«Necessitam un pacte social per a deixar de créixer». El passat divendres, 28 d'octubre, a l'Escorxador, l'Agrupació Cul-

BAR
CA'N
GUILLEM
ENTREPANSTAPESPIZZES

AV. BISBE CAMPINS, 1 PORRERES 971 647 495

Estanc Can Poo

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Havans gravats per a festes.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Juguetes. Perfumeria. Articles de regal

Avinguda Bisbe Campins, 12 • Porreres.

Tel. 971 16 66 36 - Fax: 971 64 70 24

tural va organitzar, un any més, la taula rodona de Sa Fira. Els esdeveniments recents dels mesos d'estiu, amb manca d'aigua i restriccions, ens convidaren a parlar de l'aigua. D'aquesta manera, encaràrem la situació amb el títol «Aigua vos demanam: la gestió de l'aigua a Mallorca». Van prendre part de l'acte: Jaume Adrover —pagès i membre de l'organització *Terraferida*—, Antoni Barceló —president d'Habtur, associació d'habitatges turístics—, Magdalena Pons —directora general de Territori, jurista i geògrafa— i Jaume Martorell —regidor d'Urbanisme de l'Ajuntament de Porreres.

La totalitat dels participants parlaren obertament d'un problema greu amb l'aigua. Els aqüífers de Mallorca presenten un estat de magror, amb un 43% de la seva capacitat a la tardor (moment en què s'haurien d'omplir amb pluges generoses). Fa falta que es regenerin i així millorar la quantitat i la qualitat de l'aigua.

La gran causa, segons els membres de la taula, té a veure amb el canvi climàtic i un model econòmic desenvolupista. Una població que ha augmentat un 60% en els darrers 30 anys, les activitats econòmiques orientades al turisme de masses —que també ha crescut exponencialment—, pluges menors i menys aprofitables, sòl més edificat —fet que provoca menys infiltració—, entre d'altres. Tot ha portat a una situació realment crítica en alguns aqüífers mallorquins. A més a més, hem d'afegir la pèrdua d'aigua canalitzada (entre un 45% i un 70% de mitjana, mentre que a Porreres destaca que solament es perd un 11%).

Per contra, l'ús de l'aigua en el sector primari va minvant any rere any. El consum de productes agrícoles a Mallorca prové en un 85% de la importació, respecte d'un 15% de consum local. Així, el nombre d'hectàrees de regadiu va disminuint. A la vegada, el nombre d'habitatges en sòl rústic ha anat augmentant, amb una major demanda d'aigua. I amb el *boom* dels habitatges de lloguer vacacional no deixa de pujar. Com a exemple, es calcula que un turista de qualitat (els de lloguer turístic vacacional s'hi poden incloure) té una despesa de 800 litres diaris, mentre que la dels residents es xifra en 134 litres.

Així doncs, el focus d'atenció es va centrar en el model econòmic com a gran causa del problema. Mentre que en el sector del lloguer turístic vacacional existeixen controls i exigències molt estrictes respecte de l'aigua, en els hotels no és així.

Tot i que les dades dibuixen un paisatge bastant desolador, els participants consensuaren que les possibles solucions passen sempre per un canvi de model econòmic i territorial diferent de l'actual que necessàriament implica deixar de créixer. Només així hi podria haver canvis significatius, junta-

ment amb mesures de tipus tècnic, com per exemple apostar per la reutilització, per una gestió més acurada i una normativa més estricta.

Des de les pàgines del *Llum d'Oli* volem agrair la participació dels membres de la taula així com del públic que va enriquir el debat amb les seves aportacions.

PARADETA DE PROMOCIÓ DE LA PREMSA LOCAL: #JOLLEGESCPREMSAFORANA

Diumenge, 29 d'octubre, fou la fira de tardor de Porreres. Des de l'Agrupació Cultural i el Consell de Redacció de *Llum d'Oli*, volguérem aprofitar l'avinentsa i muntar una parada per a fer promoció de la nostra revista i també per a mostrar a tot aquell qui passava la campanya que la junta directiva de l'associació de la Premsa Forana va crear per a fer més visibles les revistes inscrites a la seva entitat. Amb les pancartes i tot el material que poguérem aportar ens quedà un espai ben vistós.

VISITA AL CEMENTERI MUNICIPAL DE PORRERES: ASPECTES HISTÒRICS I ARTÍSTICS

El dissabte, dia 5 de novembre, es va dur a terme una visita al cementiri municipal de Porreres. Un recorregut que permeté repassar aspectes històrics (orígens, fases d'expansió, exhumacions recents, etc.) i artístics (escultures, relleus...). No hi mancà un repàs antroponímic a partir de noms, llinatges i malnoms.

EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA PER TERRES DEL PARIATGE

El diumenge, 6 de novembre, anàrem d'eixida cultural per terres del Pariatge, concretament al terme d'Andratx. Ens acompanyà el professor Gabriel Ensenyat Pujol, andritxol, bon coneixedor del seu poble.

Visitarem l'església parroquial, el casc antic –on encara resta alguna torre de defensa– llegírem poemes de Baltasar Porcel davant ca seva, entre altres petites activitats.

Arribarem a Sant Telm, on poguérem observar l'illa de la Dragonera i l'illot del Pantaleu, tot recordant l'arribada del rei Jaume I a Mallorca. De passada, ens aturarem a la torre de defensa de Sant Elm.

A l'horabaixa, trespàrem un poc per s'Arracó, on s'aprecien interessants façanes d'arquitectura modernista i, a l'església, veírem la preciosa Mare de Déu Morta, una de les més notables de Mallorca. Això gràcies a la gentilera de Margalida Alemany Pujol, arraconera.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE LA CUINA DE LES RONDAIES MALLORQUINES I DEGUSTACIÓ DE PLATS DE RONDALLA

Dissabte, 19 de novembre, al local social de l'entitat, tenguérem la visita de Caterina Valriu, Paula Valriu i Bàrbara Sagrera que ens venguéren a presentar la seva nova publicació: *La cuina de les Rondaies Mallorquines*. Una obra que recull

un total de trenta-cinc receptes que apareixen anomenades al recull de les rondalles que va recopilar Antoni Maria Alcover. A més, també comptarem amb la presència de les te-resetes que representen els personatges de les rondalles, confeccionades per n'Antònia, de la petita empresa Company i Companyia. Per acabar de fer l'acte més rodó, degustarem tres exemples de plats de rondalla que foren elaborats per la cuinera Llúcia, de Llúcia de tot gust. Fou una vetllada molt agradable.

LLIÇÓ «ELS NOMS TRADICIONALS DELS NIGULS», DE JOAN BARCELÓ TROBAT

Divendres, 25 de novembre, tenguérem com a convidat a l'Agrupació Cultural Joan Barceló Trobat, geògraf i antic home del temps d'IB3 Televisió. En aquesta ocasió no ens vengué a desenvolupar un text predictiu, sinó que ens parlà sobre els noms tradicionals que reben els niguls.

La lliçó començà amb uns deu minuts d'explicació sobre la classificació internacional dels núvols i, seguidament, es passà al bessó de la xerrada que fou els noms tradicionals que reben, una nomenclatura que el ponent va recollir de la gent més gran del seu poble, Algaida.

Tot i això, l'explicació no acabà aquí, en Joan ens feu veure la importància de saber observar el cel i de conèixer a poc a poc i per nosaltres mateixos quan un nigul amenaça de pluja, o no. Sens dubte, molts dels presents recordam des d'aquell moment en Joan quan miram el cel i intentam destriar els niguls i preveure si plourà o no.

CLOT DEN PASTOR PEL PAS DE SA MATA ROTA DEN NEGRE

El diumenge, 27 de novembre, iniciarem la caminada pel camí des Burgar, que és la davallada del torrent de Pareis. Fets uns centenars de metres, ens desviarem a la dreta per un antic camí de ferradura que ens dugué fins a la rota de s'Olivaret; trobarem cercles de sitges i marjades, restes de l'activitat humana que es realitzava per aquesta contrada.

Seguirem pel camí que passa per dins un alzinar (cal anar en

compte perquè apareix i desapareix), ens desviàrem per anar a veure la cova de s'Aigua on, per aprofitar l'aigua varen posar un cossi davall un degotís, cosa força freqüent per la Serra. Tornàrem al camí i, estones camí i estones brut, trobàrem la barraca de s'Olivaret en runes.

Continuàrem la ruta per dins marjades d'oliveres, guiats per qualche fita. La cosa es complicà un poc per l'orientació, però, com que sabíem que havíem de davallar cap el torrent de Lluc, davant el clot d'Albarca, puig Roig, Cosconar, Cort de Carabiners, puig de Femenies, puig Tomir, etc. no fou un problema.

Seguírem per avall, cap al torrent, passàrem pel coll d'Era, on hi ha una gran era a la qual batiem els cereals de la contrada. Aquí també s'hi troben les restes d'una porxada i un pou, que ja no té coll. Camí cap al Clot d'en Pastor (o «Olla d'en Pastor», que és un terreny ple de marjades que es conraven i on han sobreviscut alguns ametlers), davallàrem per un petit barranc fins al torrent de Lluc i seguírem pel llit del torrent durant una estona. Poc després, ens desviàrem per un caminó, per evitar uns bots on és necessari dur cordes. Arribàrem al pas de sa Mata, que ens tornà a deixar al llit del torrent, el qual seguírem fins a l'Entreforc, on ens vam aturar a dinar.

Una vegada repeses les forces, tornàrem un poc enrere cap al camí del Burgar i, «ara ve lo bo», com diuen les rondalles: per amunt s'ha dit! A mitjan pujada ens desviàrem cap al torrent dels Horts, el travessàrem i, per la rota d'en Negre, seguírem per amunt. Quan fórem a dalt, ens tornàrem a trobar un camí empedrat (quina feinada!) que ens dugué fins a la carretera, passant per davall el mirador de la casa nova, o conegut també com a mirador de l'Entreforc. Arribàrem devora la casa nova d'en Janer i, des d'aquest punt, anàrem per la carretera fins on teníem els cotxes.

LLIÇÓ «TRES INTEL·LECTUALS COMPROMESOS AMB EL PAÍS», D'ISABEL VIDAL

Divendres, dia 2 de desembre, Isabel Vidal Munar impartí una lliçó amb el títol «Tres intel·lectuals compromesos amb

el país. Antoni Pons i Pastor, Miquel Massutí i Alzamora, Bernat Vidal i Tomàs». Feu un repàs a la Mallorca de la primera meitat del segle XX centrant-se amb l'aportació de cada un d'ells a la cultura de la nostra terra i, de manera particular, amb el mestratge que exerciren els dos primers sobre l'apotecari santanyiner. Mossèn Pons és reconegut per la seva tasca investigant la història, Miquel Massutí per la labor de caràcter científic —en especial a l'Institut oceanogràfic— i Bernat Vidal com a activista cultural, com a literat i com a investigador, sobretot del passat del seu poble de Santanyí. No deixà de banda la importància que tingueren en aquells temps la Societat Arqueològica Lul·liana, l'Associació per a la Cultura de Mallorca o la revista *La Nostra Terra*.

EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA PEL MUNICIPI DE SENCELLES

El diumenge, dia 4 de desembre, va tenir lloc una altra eixida cultural. En aquesta ocasió anàrem pel municipi de Sencelles. Visitàrem els jaciments arqueològics prehistòrics dels talaiots de Binifat i de son Fred, la cova del Camp del Bisbe, així com el santuari talaiòtic de son Corró (Costitx).

Vàrem ser rebuts al convent de les monges de la Caritat per sor Margalida Bauçà que ens mostrà la casa, plena de records de sor Francinaina Cirer.

Férem una volta pel casc antic del poble guiats per Jordi Llabrés, cronista oficial de Sencelles, qui també ens explicà l'església parroquial.

Encara tinguérem temps d'arribar fins al llogaret de Jornets.

NOTICIARI PORRERENC

Simó Tortella Sbert

20-10-22. AGROMART PARTICIPA A LA XIV JORNADA DE LA CÀTEDRA BANCA MARCH

Les jornades de la Càtedra Banca March de l'Empresa Familiar, després d'un any d'aturada, han arribat a la seva 14a edició.

Més d'un centenar de persones es reuniren al saló d'actes de la Càmera de Comerç de Mallorca per a escoltar els representants de les dues empreses convidades: Agromart (representada per un dels socis fundadors: Rafel Figuera) i Carlos Pons Brand.

En aquesta edició, la jornada va abordar la manera en què les empreses familiars, basades en la tradició, són capaces de constituir-se en un motor de la innovació.

20-10-22. IDENTIFICADES LES RESTES D'AURORA PICORNELL FEMENIES A LES FOSSES DEL CEMENTIRI DE SON COLETES DE MANACOR

Des de sempre s'havia pensat que Aurora Picornell, juntament amb les Roges del Molinar, havien estat assassinades a la paret de La Creu de Porreres, però el passat 20 d'octubre es va fer públic que les seves restes havien estat identificades en una de les fosses de son Coletes en les quals també hi havia 4 cossos més de dones, que es pensa que pertanyen a les roges del Molinar, fet encara no confirmat.

Davant aquest gir que han fet les troballes, l'historiador porrerenc, Bartomeu Garí Salleras, va escriure: «Com podem veure, encara queda molt per investigar, no tot està escrit».

21-10-22. III GALA DE L'ESPORT PORRERENC

L'Auditori municipal de Porreres va acollir la III Gala de l'Esport porrerenc.

El lema elegit per aquesta edició va ser: «Porreres és esport» i es va destacar la feina que fan els equips tècnics que estan al capdavant dels esportistes, ja que són la clau de la seva formació en matèria esportiva, però també com a formadors que són dels joves porrerencs que practiquen esport als diferents clubs que hi ha a al nostre municipi.

30-10-22. FIRA DE PORRERES

Un any més, a finals del mes d'octubre, Porreres es tornà engalanar per a acollir els molts visitants que feren una volta pel recinte de la Fira de tardor.

Els actes ja s'havien iniciat a mitjan setmana amb diverses conferències, exposicions i batukada, però el diumenge es va poder gaudir, a més de les distintes paradetes de venda de productes, la mostra de productes porrerencs, ball de bot, mostra d'eines antigues de tracció animal, exposició d'aus rapinyaires, motes i cotxes antics, exhibició de vehicles dirigits per

ràdio control, el II concurs de pastoreig, combat de glosat, teatre i diverses activitats per als més petits.

L'endemà fou el torn del Firó amb manco gent pels carrers i més tranquil·litat per a poder firar.

03-11-22. INICI OBRES AL CARRER DEN CERDÀ

Les obres que es duran a terme al carrer den Cerdà —entre els carrers de Sant Felip i de Sant Roc—, consistiran en la renovació de les canonades d'aigües pluvials i potable, canvi de voravies i nou asfaltat. Més endavant, començaran unes obres semblants a la Ronda d'Alcassor.

05-11-22. MILLORES AL PATI DEL CEIP CLIMENT SERRA I SERVERA

El matí del primer dissabte de novembre va ser elegit per un bon grapat de pares i mares i mestres —amb la col·laboració de l'Ajuntament de Porreres— per a dur endavant una sèrie de millores al pati del centre escolar porrerenc. Es va pintar un tauler d'escacs gegant, es va construir una muntanya de rodes, un escenari, una muntanya de tubs, unes estructures de troncs, es va repintar l'estructura del tobogan d'infantil, es va restaurar la cuineta i el cotxe i també es va posar un xilòfon, entre d'altres.

La trobada va acabar amb un berenar de productes locals.

08-11-22. XXXVIII PUJADA A MONTI-SION I 3-11-22 X MITJA MARATÓ I 10 KILÒMETRES

El Club Atletisme Porreres està d'enhonorabona per l'organització d'aquestes dues noves trobades que tan arrelades es troben dins el calendari esportiu de la nostra localitat.

Aquestes activitats en les quals hi participen centenars d'atletes compten també amb la col·laboració d'un nombrós grup

de voluntaris, de Protecció Civil i de l'Ajuntament de Porreres, a més d'empreses col·laboradores.

Els guanyadors de la Mitja foren Lucas Mola i Katie Welton i dels 10 quilòmetres, Jaume Bauzá i Joana Maria Rigo.

13-11-22. CAMPIONAT D'ESPANYA DE CROS

Sis atletes del Club Atletisme Porreres participaren al Campionat d'Espanya de cros sub-16 disputat a Atapuerca. Hi havia 53 clubs inscrits a la competició i l'equip femení porrerenc obtingué la 34a posició. Enhorabona a Salima, Paula, Apol·lònia, Teresa, Laura i Aina, i també als seus entrenadors David Alique i Isabel Plata que prepararen a tota consciència la seva participació.

L'Agrupació Escaquista de Porreres ha començat les classes d'iniciació als escacs al local de l'Agrupació Cultural. Les classes són tots els divendres de 17:00 a 18:00h. De moment hi assisteixen sis nins i un adult. Alguns jugadors del club s'estan preparant per a participar a l'Open Ciutat de Manacor que comença el mes de desembre. Aquest torneig anirà molt bé per a afrontar la Lliga per Equips de Mallorca que s'inicia el gener de 2023. El club participarà en aquesta lliga amb dos equips, un a Primera divisió i l'altre, a la Lliga Promoció, on diversos nins del club faran les seves primeres passes en el món de la competició, però sense oblidar que l'objectiu principal és passar-ho bé.

MIRADA INDISCRETA

Redacció

Bars i restaurants tancats. Alguns des de fa més temps, altres des de fa ben poc. Què passa a Porreres amb aquest tipus de negocis?

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

OCTUBRE

Dia 6	5,3 litres/m ²
Dia 7	7,8 litres/m ²
Dia 11	9,6 litres/m ²
TOTAL	22,7 litres/m²

NOVEMBRE

Dia 9	0,9 litres/m ²
Dia 10	20,0 litres/m ²
Dia 18	4,9 litres/m ²
Dia 19	3,4 litres/m ²
Dia 21	6,5 litres/m ²
Dia 25	0,8 litres/m ²
Dia 28	4,2 litres/m ²
Dia 30	0,1 litres/m ²
TOTAL	40,8 litres/m²

SABEU QUE...

Consell de redacció

...al rodatge de *Sicília sense morts* hi ha hagut presència porrerenca? L'actor Tomeu Blanch *Puça* i també la jove Maria Picornell *de can Llorità* a l'equip tècnic.

...a Porreres, a part de columbòfils també tenim «gallinòfils»? No sabem si es diu així, però en Jaume Ballester Ruiz *Batli* ha guanyat un concurs a nivell estatal de gallines! Enhorabona, Jaume!

...ara a l'APIMA del CEIP Climent Serra Servera li ha pegat per escriure en article salat?

...l'equip de govern s'ha aficionat a les inauguracions? En poques setmanes inauguraren la gespa de Ses Forques i el paviment del pavelló Joan Llaneras! En aquest pas, si canvien un pany de porta també l'hauran d'inaugurar! Nosaltres que pensàvem que això de les inauguracions era cosa de l'època de Matas i Munar...

...(xerrant de na Munar) IB3 ha fet un documental de quatre capítols sobre «La princesa de Mallorca»? Hi surten alguns porrerencs, uns que xerren, altres que només hi apareixen de rampellada... Ara resulta que ningú era culpable de res i que tothom estava en contra del que feien «els de Palma»!

...és ben hora que l'empresa que esmotxa els arbres públics faci una bona podada als arbres de la Plaça de Toros i de Plaça? Entre la pudor que fan alguns arbres i la brutor d'alguns altres, no fa cap ganes deixar-hi el cotxe!

...el Pregó de festes i la Gala de l'Esport no són llocs per a fer discursos polítics, de feina feta ni res que se li assembla! Idò n'hi ha que no ho saben!

...la gent que va demanar per les xarxes que també es fes una Gala de la Cultura, tot d'una va tenir resposta? Es veu que ja ho estaven preparant! Vaja, quina coincidència!

...varen fer obres al camí cap al cementiri? Varen aixecar totes les voravies i no varen tenir nassos a arreglar cap bony!

...el programa de la Fira es va repartir per indrets massa i per indrets massa poc? A algunes cases en deixaren un gratat més del compte i, a altres, no hi arribà!

...hi ha un porrerenc que considera que Gabriel Escarrer Julià hauria de ser Fill Il·lustre de Porreres? Si això es fes realitat, li costaria trobar el poble on va néixer, perquè sembla que no l'ha tornat trepitjar.

...a Instagram es va crear un compte anònim que es titulava «fora moros de Porreres»? Saps que n'hi ha de curtor i racisme!

...a l'Ajuntament hi ha hagut canvi de secretària? Sembla que els regidors no trobaran a faltar l'anterior.

...devora la Placeta de l'Església hi ha un cartell que posa «aparcament minusvàlids»? Ningú és menys vàlid que ningú!

...el *Saig*, publicació de l'Ajuntament, no ha comparegut des del mes de març? Sort que els butlletins d'alguns partits informen!

EL LLUM D'OLI TAMBÉ ÉS VOSTRE

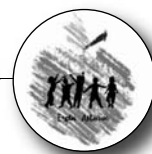
T'agradaria veure publicada la teva opinió al *Llum d'Oli*? Tens alguna queixa, suggeriment o proposta? Vols col·laborar amb nosaltres? Ara pots fer-ho a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com, o en persona quan ens topis pel carrer!

Si t'interessa, pots consultar els números anterior en format digital a l'apartat «Llum d'Oli» de la nostra web www.agrupacioculturalporreres.cat.

Volem ser la veu del poble! El Llum d'Oli és cosa de tothom!

L'ESPLAI ALBERCOC D'EXCURSIÓ AL POLVORÍ!

Esplai Albercoc (@esplai_albercoc)

El passat 26 de novembre vàrem anar d'excursió al Polvorí del puig d'en Femella amb tots els participants de l'Esplai i amb la companyia de Tia Lliteres.

Ens reunirem tots a l'inici del camí del puig dels Soldats per a poder començar la caminada fins a la zona militar. Allà en Tia ens va explicar la història d'aquestes instal·lacions i per a què s'utilitzava cada espai. A l'entrada hi havia unes escales que duïen a la cantina i a les habitacions dels soldats i del sergent, on vàrem berenar per a recuperar forces. Seguirem amb la visita per l'edifici del comandant i l'edifici de les dones soldats. El darrer espai que vérem va ser el túnel que, per molt que ens fes

una mica de por al principi, va ser el que més ens va agradar.

Acabarem el dia jugant per allà a jocs populars, fins que va ser hora de tornar cap a Porreres. De segur que els més petits guardaran un gran record d'aquesta excursió per haver après part de la història del nostre poble!

Per altra banda, aprofitam per a convidar-vos a participar als Reis Solidaris que cada any organitzem des de l'Esplai Albercoc. Tindreu més informació a les nostres xarxes socials o al correu electrònic esplaiorreres@gmail.com.

L'Escrivania
cafeteria • restaurant

Can Parrí
bolipa

INSTAL·LACIONS
IE
ESTEVE

ELECTRICITAT
I FONTANERIA
INSTAL·LACIONS I REPARACIONS
EN GENERAL

31 DE DESEMBRE, 3 - TEL. 666720032
07260 PORRERES
-DES DE L'ANY 1999-

COSIR I CANTAR 80 ANIVERSARI DE LA CORAL DE PORRERES

Coral de Porreres

I és que si cosir es defineix com l'acció d'unir una cosa amb una altra, o parts d'una mateixa cosa, travessant-les repetidament amb fil o cordill mitjançant una agulla o altre instrument de punxa... El cant coral seria l'acció d'unir les veus d'un grup de persones amb el fil de les seves veus mitjançant una persona que dirigeix.

Vulguin ser aquestes ratlles un petit homenatge a totes les persones que durant els darrers 80 anys han fet possible l'existència i continuïtat del teixit que és avui la Coral de Porreres. Els cantaries, persones que un dia s'uniren a la coral i s'hi quedaren, uns durant més temps i altres per més poc. Alguns d'ells han cantat durant més de trenta anys i s'han pogut lluir en els concerts fets a esglésies, centres cívics, espais oberts, fins i tot, han tengut la sort de poder cantar a grans auditoris. Una tasca feta de forma desinteressada, encara que quan demanes directament a cadascú, tots coincideixen en dir que allò que han rebut no té preu: *música, companyia, il·lusió, sociabilitat, satisfacció, benestar, vida, plaer de cantar en grup, goig compartit, cooperació, cordialitat, re-*

lax, gaudi, amistat, alegria, responsabilitat, aprenentatge, acollida...

I també els directors, músics que tenen, entre d'altres, la difícil tasca de preparar i coordinar les diferents cordes, amb la finalitat d'interpretar una obra musical. De directors, la coral, en aquests vuitanta anys, n'ha tengut cinc:¹ Guillem Bauçà Gaià, Mn. Gabriel Adrover, Sebastià Melià Mora, Marc Vaquer Estarellas i, l'actual director, Damià Muñoz Barceló, un record molt especial

a tots ells i, en especial, a Sebastià Melià que, tot i haver deixat la direcció fa anys, ha continuat donant suport sempre que se li ha demanat.

Com a organistes, la coral ha comptat amb dues dones, Catalina Nicolau Sitjar i Isabel Fiol Sala, a qui enguany es va retre un homenatge pel fet de fer més de 40 anys que sona l'orgue parroquial.

El conjunt de director, cantaires i organista, constitueixen una manifestació musical que educa el bon gust per la música i, a més, proporciona plaer als cantaires i a les persones que escolten. Realment, no es pot deixar de banda fer un agraïment a les persones que acudeixen als concerts, perquè, al cap i a la fi, la preparació i aprenentatge de les cançons es fa amb l'objectiu de poder-les interpretar davant un públic en algun moment. Així que, moltes gràcies a les persones que durant tots aquests anys han acudit als concerts.

Per molts d'anys a la Coral de Porreres, salut i cant!

¹ BARCELÓ, B., (2018). *La coral de Porreres. Memòria dels anys 1993 a 2017.*

LES CARROSSES DEL GRUP FOGANYA

Cesca Anna Roig Sampol

L'equip humà del Grup Foganya que, any rere any, realitza les carrosses que porten Ses Majestats els Reis d'Orient pels carrers de Porreres, es reuneixen al voltant del pont de la constitució per a començar a decidir i a compartir idees. «Començam amb una reunió-sopar. Ens asseim i posam idees damunt la taula. De vegades, les estovalles de paper s'omplen de dibuixos de carrosses».

Actualment, la coordinació és més fàcil. El WhatsApp del grup facilita les coses. Abans era més enrevessat. La majoria fa molts d'anys que hi participa, alguns en fa més de trenta! Àngel One-

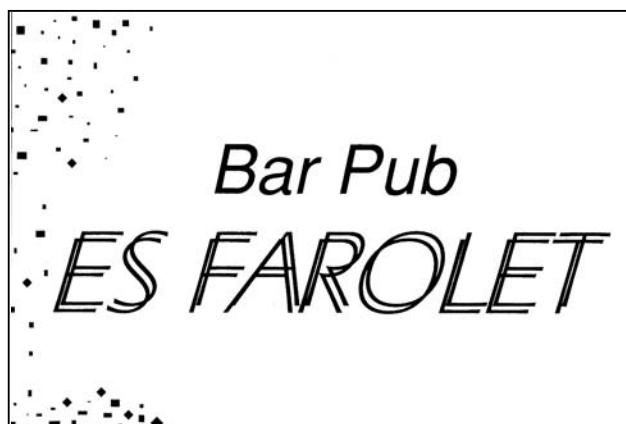
to va començar amb 13 anys. «La primera carrossa era una àguila feta amb cotó. Li havíem de posar color i vaig acabar amb més color jo que l'àguila!». En acabar la jornada laboral, acudeixen al magatzem, plogui o faci fred per a invertir hores i més hores en la creació. En Joan Trobat viu a Campos i ve cada dia a fer carrosses. Tot això és sense ànim de lucre. El temps i la dedicació que inverteixen en les carrosses és poc visible i valorat: «moltes vegades la gent no ho valora, o pensa que són les mateixes carrosses cada any. Però també n'hi ha que són conscients de la feina que duu tot això i que ho valoren».

La influència d'en Jaume Güia hi és, però les coses han canviat molt. Abans s'utilitzava molt de cartró, tatxes, grampons, etc. «Era tot molt repetitiu, de vegades anàvem amb una idea al cap i la repetíem un parell de vegades. Per exemple, sempre hi havia d'haver una carrossa amb aigua en moviment. Hi havia patrons que es repetien, tot i que també hi havia innovació».

I d'on surt la inspiració? «La inspiració pot venir de moltes bandes. L'any Ramon Llull vàrem fer-ne una relacionada amb el *Llibre de les bèsties*. L'any que es varen canviar les bombetes en vàrem fer una sobre el final de les bombetes incandescentes. L'any d'entrada de la TDT també la vàrem fer».

Sempre intenten que hi hagi almanco una carrossa amb algun objecte en moviment, i això és difícil de fer. Peixos penjant, pepes de totes les ètnies que feien la volta al món... Coses que cridin l'atenció.

El material és car i, amb els anys, han fet de la reutilització el seu mitjà de treball. Intenten reciclar el màxim, encara que sempre hi ha alguna cosa que s'ha de comprar. «Hem innovat, intentam cercar coses que funcionin i que donin el menor problema possible. Però són inversions que ha de fer el Grup Fo-

ganya amb els seus propis recursos». L'Ajuntament dona una quantitat per carrossa i, de vegades, no és suficient, la resta ho posa l'entitat. Les eines, els tractors, els remolcs... tot és de gent que ho deixa, o del mateix grup. Durant els anys han anat recopilant focus, materials, eines, etc.

El dia de la cavalcada és un passar pena. Estan al costat de les carrosses per vetllar que tot surti bé. Algunes *alternadores* han hagut de canviar a l'instant, ara utilitzen convertidors de bateries que van endollades a la bateria del tractor. «Un any no vàrem passar amb la carrossa per un carrer, la gent mirava, fins que un va dir: vàrem fer la carretera de Montision en un dia, i no podem moure aquest cotxe perquè passi la carrossa?». Abans les carrosses podien fer 3 o 4 metres d'alçada sense cap problema i ara ja no, per mor dels llums dels carrers o els arbres de plaça. També cal tenir en compte l'alçada i l'estabilitat de la trona del rei, «és delicat perquè si tomba, pot ferir persones, i això fa passar pena. O quan els reis tiren els caramels, cal estar ben atents perquè els nins i nines no es precipitin damunt el remolc. És molt perillós. A altres llocs hi ha hagut desgràcies amb el tema dels caramels. Els conductors dels tractors no veuen què passa darrere».

I vosaltres com valoreu la vostra feina? «Ens és suficient amb les cares d'il·lusió dels nins i nines. Ho feim per veure la seva alegria en veure els Reis. Si ho féssim per qualsevol altra cosa, no ho faríem. Pensau que venim aquí cada dia i qualche any hi fa molt de fred i fa mal fer feina. A la nau de n'Apollònia *Perdiu* n'hi feia molt!»

Aviat farà 50 anys de les primeres carrosses, va ser el 1973, si no anam equivocats (pels reis de 1974). Na Maria Jesús Ximelis té un arxiu fotogràfic de totes les carrosses. No fa gaire anys van fer una exposició a l'Auditori.

Les carrosses de Porreres són especials i diferents de la resta de pobles, on l'Ajuntament compra porexpan i altres materials, «clar, això és molt més fàcil». A Palma són 6.000 euros per a cada carrossa! «Aquí volem reciclar, intentar no tadar material i ser enginyosos». Els primers anys, la principal tasca a l'hora de desmuntar era adreçar taxes per a poder-les usar l'any següent. Veïns d'altres indrets de l'illa s'apropen a Porreres per gaudir de la cavalcada.

Molts dels membres del grup ja participaven en el Grup Foganya en altres àrees com el teatre, lectures de poemes a l'Església, Revista Foganya... «Érem més joves, teníem més temps i hi havia menys oferta d'entreteniment. I carrosses, en feiem per les rues de diversos pobles, per anar a Palma...».

«Som molts més dels que avui som aquí. Tothom té altres coses i de vegades no hi podem ser tots a la vegada, però som una família, la família Foganya. De vegades hem hagut de venir el dia de Sant Esteve i tot, i la mare de n'Esteve ens duia dolços per ajudar a passar l'estona».

La resposta a la pregunta de com seran les carrosses aquest any és ben senzilla: «no n'hi haurà cap com l'any passat». Deixen anar una paraula, colorins, però amb els Foganya, la sorpresa està ben servida!

I dia 6 de gener, festivitat dels Reis, mentre els nins i nines juguen amb les seves noves joguetes, els Foganya juguen amb les seves, les carrosses, desmuntant amb un matí el que tantes hores de dedicació els ha costat.

GASPAR MÓRA MULET, REGIDOR DE CULTURA I TURISME

Maria Antònia Nicolau Rosselló

«Estic molt sorprès d'aquesta proposta d'entrevista, però a la vegada molt content de poder compartir i explicar la meva experiència d'aquests vuits anys que he estat al capdavant de la regidoria de Cultura».

El seu càrrec fa que la gent el conegui, però les seves paraules ens permeten prendre esment de la seva manera de ser:

«Som en Gaspar Móra Mulet, fill de Miquel *des Mestre* i de Maria *Alarona*, qui conegui la família pot saber que he heretat molt del caràcter familiar. Professionalment som llicenciat en Informàtica per la UIB, el 1991. Des de fa 31 anys faig feina a la "Compañía de Seguros de Vida de Sa Nostra", per tant no tenc un currículum relacionat directament amb la cultura, com seria el cas si tingués estudis d'humanitats que, tal volta, pot semblar un perfil més associat a la regidoria».

És interessant el matís que fa: «La meua tasca no és tant de fer cultura, sinó més bé potenciar-la, impulsar-la i divulgar-la perquè es socialitzi i arribi a tots els estrats de la vila».

La seva implicació en la política municipal com a regidor del PI s'inicià quan, des de ben jove, s'invocà en el teixit social de Porreres: primer, formà part de l'AMPA del Col·legi Verge de Monti-Sion, quan els seus fills iniciaren l'etapa educativa. També, des de fa molts d'anys, com a vocal de la Penya Madridista i, després, quan els fills es posaren a jugar a futbol, va ser primer delegat de l'equip i més endavant es va integrar a la directiva, en va ser secretari amb tres presidents de la UE Porreres.

En tot moment esmenta que les decisions que impliquen la família estan parlades i consensuades per tot el que sig-

nifica de dedicació, «arriben a ser moltes hores».

I per què regidor de Cultura? És la pregunta que escau a mesura que la conversa es va endinsant.

«Quan la batlessa, Xisca Mora, em va demanar que fos regidor de Cultura em va estranyar per una banda, però per l'altra, i amb el pas del temps, he pogut comprovar que a Porreres hi ha molta activitat cultural, en sentit ampli, amb entitats que funcionen molt bé i que sovint el que més necessiten és suport i visualització. No puc deixar de dir que al començament era un camp bastant desconegut en general, si bé coneixia certes persones i entitats que ja des d'un bon principi m'han acompanyat en aquest viatge. Al principi de la legislatura em vaig reunir amb un grup de persones de diferents àmbits associatius i culturals.

Va ser una reunió molt profitosa, d'on sorgiren moltes propostes que, d'alguna manera, varen definir el meu full de ruta. Una d'aquestes propostes ha acabat amb l'actual Projecte Arqueològic de Porreres.

Aquest projecte es va iniciar el 2017 a partir de prendre consciència de l'activitat que hi havia a altres indrets i al fet que a Porreres feia gairebé 30 anys de les darreres intervencions. Vaig reunir-me amb el Director de Patrimoni Arqueològic del Consell, Jaume Cardell, i el director de les excavacions de Pol·lència, Miquel Àngel Cau. D'aquesta reunió va sorgir una entesa i una col·laboració i, just en pocs mesos, iniciàrem el primer projecte d'intervenció al Pou Celat. Als següents anys començarem les intervencions als talaiots des Pagos i des Baulenes, dos dels talaiots més emblemàtics per la seva monumentalitat. Totes aquestes intervencions són possibles gràcies a la col·laboració dels propietaris de les finques amb els quals l'Ajuntament signa convenis per a la intervenció, i a la participació econòmica del Consell en part de les despeses. Cal destacar que totes les intervencions estan obertes a la participació de voluntaris. És un projecte del poble de Porreres i és obert a la ciutadania».

La regidoria de Cultura també té cura del museu, la biblioteca, l'arxiu, l'auditori, Jornades d'Estudis Locals, els premis literaris, tallers de lectura i escriptura, etc., que crec que és interessant saber com ho veu i ho viu el regidor de cultura:

«Veníem d'un moment complicat econòmicament. El museu estava aturat. L'Auditori tenia carències d'estructura, necessitava inversió d'equipaments. El mateix va passar amb

la biblioteca. A força d'empènyer, podem dir que tenim una biblioteca que, amb els seus defectes, és una de les més ben valorades, dotades i actives de la xarxa de biblioteques del Consell de Mallorca. També hem iniciat la digitalització de l'arxiu històric en col·laboració amb la UIB i el Consell. Actualment, la biblioteca serveix també com a espai cultural, amb activitats diverses. Des de fa dos anys compta amb una magnífica Comiecteca, un espai destinat a públic adolescent que ha estat possible gràcies a la col·laboració del Policia Tutor, Pedro J. González».

A mesura que la conversa avança es veu que li agradaria tenir un tècnic de cultura, un comissari artístic que gestionàs el museu, un arxiver... i mostra així que, per part seva, no manca interès per a fer de la cultura un pilar important de la vida del poble. Però hi ha un esdeveniment que ha impulsat des dels seus inicis i del qual parla amb un to especial: el Tastart. Amb entusiasme explica els seus inicis:

«Va venir una persona a demanar-me si disposàvem d'un espai per fer una activitat relacionada amb arts plàstiques, la vaig posar en contacte amb una altra que a casa disposaven d'un lloc adient i, al cap de tres mesos, varen tornar ambdós amb el projecte escrit que, posteriorment i després d'algunes xerrades i de sumar algunes persones més al grup, acabaria sent el Tastart. Ara ja som a la sisena edició, una iniciativa que ha ajudat a socialitzar la vessant artística, atès que hi participen molts de joves que entren per primera vegada al museu o a visitar una exposició que, sense aquesta proposta, tal volta no ho farien. La meua part és la de coordinar el grup d'intervencions d'art urbà ja que, cal recordar que, a cada edició, s'han realitzat murals a diferents indrets de la vila. Encara queda una tasca pendent que és organitzar una ruta d'art

urbà pel poble explicant els autors i la seva intervenció dirigida per una persona especialista».

Com a regidor de Cultura, quina relació tens amb l'Agrupació, i per què t'ha sorprès l'entrevista?

«Cinquanta anys són molta història, és una entitat amb un gran bagatge i pes que ha impregnat molts d'aspectes de la cultura de la vila i en la seva difusió. Ha influït en molts d'aspectes en general i també té un component polític elevat que marca i limita a la vegada, al meu parer, la diversitat. L'Agrupació Cultural compta amb el suport de l'àrea de Cultura. Així i tot, el fet que coincideixin actes culturals significa que en certs moments no s'ha sabut gestionar i n'hi ha haguts dos el mateix dia i hora. Al llarg dels anys s'ha anat refredant la relació personal i l'Agrupació per diferents motius, però sempre valorant l'impuls a la cultura, l'estima a la llengua i al territori que l'entitat impulsa».

De tota la feina feta en aquestes dues legislatures quines valors més i per què?

«Pens que tota la feina és important, alguna és més visible, arriba a més gent, però no fa que les altres no siguin importants. Personalment estic molt content del Projecte Arqueològic de Porreres, pel Tastart i pels Premis Literaris. Concretament, aquests darrers varen influir en què organitzàs un taller d'escriptura creativa que va acabar en la publicació d'una novel·la molt interessant per part d'una porrerenca».

Ara que coneixes més a fons aquesta regidoria, què penses que és més urgent impulsar o posar en marxa? «Crec que és important donar continuïtat a totes les activitats culturals, tant a les pròpies de l'Ajuntament com a les de les entitats i, sobretot, que les entitats trobin el suport que necessiten».

A la teua agenda segur que hi ha molts d'objectius aconseguits i altres que han quedat pel camí. Quins destacaries? Com he dit abans, els premis literaris, el projecte arqueològic, la Comiecteca i el Tastart. «Els que queden pel camí són aquells que, possiblement, no són els més adients i que realment no et motiven».

SONET AMB RIMA

Lluís Sastre Barceló

Et desig, de tal forma que esparpillaria
subtilment els forcalls càlids de ta nuesa.
Som brameig de mar, ona acostant-se amb tendresa
enartada a brenar el teu ventre que dormia.

A pleret, cercant refugi i escalfor
dins un cau de llençols nets i aroma de roses.
Corcuitós, escrutant el delit de l'ardor,
fent peuetes abraçant les teves cames closes.

Els teus peus evadeixen l'encontra dels meus
que es fondran, arraulits, fins de pell... sospirants.
Somicant i vençut, baixaré tots els deus.

Com el nin, sense amics al racó del gran pati,
vetllaré l'alegria a dins els ulls dels altres
i udolant, deixaré que l'angoixa m'esclati.

NO POEMA (DESEVOLUCIÓ HUMANA)

Jaume Rosselló Tomàs

Les hores dels nins del tercer món
són les més barates del mercat.
En pots trobar a meitat de preu,
i si en compres grans quantitats
et regalen un parell de mesos de franc.
–Tanmateix, a ells no els serveixen de gaire.

Ahir vaig anar al taller, tenia el riure trencat.
Ara tot és molt sofisticat i tecnològic,
ve tot el mòdul compacte de fàbrica
i no em poden arreglar el somriure sol.
Em canviaran la rialla,
el gust per menjar, el plaer del sexe,
la tranquil·litat de les postes de sol,
el gaudi d'estar al llit sentint el so de la pluja...
–Això sí, m'han pressupostat que si em torn a espatllar,
ja no sortiré a compte i em donaran de baixa.

Al gremi de Pallassos i Titellaires,
estan indignats amb un dels seus components.
Diuen les males llingües que va insultar greument un
company
que va dur la mala sort d'haver d'actuar
fent pallassades amb un mal de queixal de cavall, dient-li:
«Ets més seriós que un bufet de missers, una colla de fiscals
i un jutge junts».
–A dia d'avui no se sap si l'enuig ha prescrit o l'empenyada
té defecte de forma,
això sí, han perdut les rialles.

Crisi sense precedents a la geopolítica mundial.
Ningú no s'explica com ha passat,
els polítics més poderosos i *influencers* del món
fan cas a la gran majoria de gent normal,
tenint en compte les seves necessitats i preocupacions,
en lloc de fer cas als grans lobbys de poder,
com han fet els darrers cinc o sis mil anys.
Els entesos en la qüestió diuen que, segurament,
és la fi de la humanitat tal com la coneixem fins ara.
–Avui la gent està contenta i van fent camí cap al benestar i
felicitat.
Els polítics estan descol·locats i no saben cap a on anar.
N'hi ha que diuen que ja no té remei i que no es pot tornar
enrere.
Els seguidors més radicals del sistema piramidal
s'han tancat dins el rebost i seguiran allà fins que la perxa
s'acabi.

juaneda
miramar

Anàlisi Clíniques

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns i dimecres
de 8:00 a 10 hores

Carrer Sa Galla 19 B
Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas (no muface), Asisa, Agrupació
Mutua, Axa, Mapfre (no muface), Sanitas, DKV, Groupama,
L'Aliança, Caser, Fiatc...

L'OBTURADOR

Mercè Oliver Oliver

Contrasts.
Foravila

Vol ploure

Carrers
que conviden. Serenitat

ETIMOLOGIA

Cesca A. Roig Sampol

PER NADAL, CADA OVELLA AL SEU CORRAL

Definició

Significa que per les festes de Nadal tothom procura estar amb la família, i els qui en viuen enfora solen anar-hi a passar aquells dies.

Etimologia de *corral*

Probablement d'un llatí vulgar *currale*, derivat arcaic de *currus*, 'carro'; de 'lloc per als carros' es pogué passar fàcilment a 'lloc per a les cavalleries i altres animals'

ANY DE NEU, ANY DE DÉU

Definició

Expressa la creença que l'any abundant de neu la collita serà bona.

Hi ha pagesos que completen irònicament el refrany dient: «Any de neu, any de Déu; però que no caigui a lo meu» (o, com a rèplica, «A lo teu i no a lo meu»).

AIXADA

Definició

Eina per a cavar la terra que consisteix en una planxa de ferro més o menys grossa, plana o lleugerament corba, de forma comunament rectangular o trapezial, adaptada transversalment a un mànec de fusta d'uns cinc pams de llarg formant amb aquest un angle agut.

Etimologia

Del llatí vulgar *asciata*, 'eina proveïda d'una *ascia* o *aixà*'.

ALMUD

Definició

Mesura de capacitat per a grans (i a vegades també per a líquids) usada en diferents llocs, de valor variable.

Etimologia

De l'àrab *al-mudd*, mateix significat.

MIQUEL ROSSELLÓ: «QUE RECONEGUIN LA MEVA FEINA D'AQUESTA FORMA, EM FA SENTIR PLE D'ORGULL I REALITZAT»

Francesc Melià Barceló

El porrerenc Miquel Roselló Julià (1975), *de Sa Torre*, actualment cap de protocol del Govern Balear, ha rebut la Creu de l'Orde del Mèrit Civil, considerada una alta distinció que atorga la Casa Reial en reconeixement de les virtuts cíviques dels funcionaris al servei de l'Estat. Amb ell hem mantingut una conversa per a conèixer un poc més de la seva feina i del reconeixement rebut.

Una vegada assumit el que m'acabaven de comunicar, els primers que ho van saber foren, per aquest ordre, la meua família, la presidenta Francina Armengol i el meu gabinet. La reacció en general va ser de sorpresa i van estar molt contents.

Ma mare em demanava cada instant coses relacionades amb la condecoració. La presidenta Armengol va estar molt contenta i

Creu de l'Orde del Mèrit Civil... Com vas tenir coneixement de la notícia?

Vaig rebre una telefonada del departament de protocol de la Casa de Sa Majestat el Rei. Inicialment, com que aquella mateixa setmana el Rei havia d'assistir a dos actes a Palma que coordinàvem des de diferents institucions, vaig pensar que hi estava relacionada, que es tractava d'un afer de caràcter professional.

Però, a mesura que avançava la conversa, vaig veure que no tenia res a veure i que m'estaven informant que m'havien concedit la distinció. Vaig restar ben sorprès, fins i tot, li vaig haver de demanar que m'ho repetís. Realment no era gaire conscient de què m'estaven informant.

Una distinció com aquesta no es veu molt sovint. Com ho has paït?

Realment l'he rebuda amb molta il·lusió i alegria. Per mi és un honor i em dona molta satisfacció que hagin pensat en mi. Per damunt de tot, però, que reconeguin la meua feina d'aquesta forma, em fa sentir ple d'orgull i realitzat. La veritat és que em sent molt content i feliç.

I el teu entorn, què n'ha dit, de tot plegat?

em va dir que ho considerava més que merescut. Aquesta ha estat la reacció generalitzada de tothom que m'ha felicitat. Quan la notícia es feu més pública, després de sortir a la premsa, moltíssima gent de diversos àmbits em van fer arribar l'enhorabona i em van felicitar per aquest reconeixement.

Per què ens aclarim: en virtut de quins mèrits has rebut la condecoració?

Han reconegut, en paraules seves, la meua feina constant, ininterrompuda i sempre al seu servei quan ho necessiten. Segons versa la distinció: *«por tu buen hacer, disponibilidad, servicio y constante contacto con la Casa de S.M. el Rey»*.

Segurament no es coneix molt això que ara explicaré, però quan el rei o la família reial venen a Mallorca, com a cap de protocol, tenc una estreta relació amb la Casa Reial i estam col·laborant des de fa un bon gratat d'anys.

Com bé assenyales, actues com a cap de protocol de la presidència de Govern. D'on surt aquesta curolla i com et vas preparar per a la feina que estàs exercint?

Tot va començar amb un anunci al diari, on es publicaven els estudis de l'Escola de Protocol de Ciutat. Parlam

de l'any 2006, quan els estudis oficials de protocol encara no existien. Em va atreure immediatament, vaig informar-me i vaig acabar matriculant-me, tot i que desconeixia la totalitat de matèries que engloben el món del protocol. Ara bé, des del primer dia em va apassionar aquest món.

Mentre m'anava formant, vaig tenir l'oportunitat d'assistir a nombrosos actes del Govern de les Illes Balears, del Consell de Mallorca i de l'Ajuntament de Palma, ja que els caps de protocol d'aquelles institucions eren alhora els nostres professors. D'aquesta manera vaig poder experimentar la tasca en primera persona i posar en pràctica mentre anava aprenent.

Una vegada acabada la diplomatura, vaig cursar el Grau en Protocol Oficial, que aleshores només l'impartia la Universitat Camilo José Cela de Madrid, vaig formar part de la primera promoció del grau oficial (2012).

En l'àmbit professional, vaig iniciar tasques de protocol de la Conselleria de Turisme del Govern des de 2008 fins que vaig començar com a cap de protocol i relacions institucionals a Presidència.

Si haguessis d'explicar amb poques paraules en què consisteix la teva feina, què diries?

Buff... En poques paraules! Diria que en organitzar i coordinar tots els actes als quals assisteix la presidenta del Govern de les Illes Balears, tant en qualitat d'amfitriona com de convidada. Atendre les audiències i reunions, tant públiques com privades, així com les relacions públiques. Gestionam una gran base de dades i feim totes les comunicacions protocol·làries, les felicitacions, les cartes formals, els condols, els agraïments, les convidades, les delegacions, entre altres.

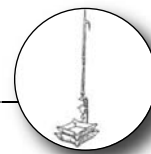
Ara que ningú ens escolta: ens pots contar alguna anècdota de la teva tasca?

Anècdotes i vivències en tenc a centenars. Realment cada dia de l'agenda és una oportunitat nova per a aprendre, conèixer gent, viure experiències... En podria contar moltes d'anècdotes, però entendreu que formen part de la privadesa, la discreció i la responsabilitat del meu lloc de feina.

Una cosa puc dir ben alta i clara: quasi la totalitat de vivències són plenament positives, coneixes molta gent de molts àmbits diferents, coneixes molts llocs i visites molts indrets. De tot i de tots intent aprendre una mica més cada dia.

EXPERIÈNCIES PORRERENQUES (II)

Redacció

De resultes de compartir les «experiències» que vàrem posar al darrer número de *Llum d'Oli*, diverses persones es varen animar a apuntar la seva pròpia experiència, a través de les xarxes socials. Us deixam les que ens varen fer arribar. Ah, i recordau que també hi podeu posar un toc d'humor!

Tomeu Garí:

- Comprar una bossa sorpresa a Can Pepito, al carrer del Cine.
- Anar en calçons curts a l'hivern quan érem nins.
- Anar a posar un *parche* (pegat) a la bicicleta a Can Quec.

Marta Nicolau:

- Anar a comprar un polo *Dràcula* a Sa Fonda, abans d'anar a Ca ses Monges (érem una bona taulada!)

Joan Ramon Xamena:

- Anar als cotxets.

Jaume Garí:

- En sortir de l'Escola Nova, cap a Can Toni de Son Oms a comprar un polo i llepolies.

Catalina Feliu Obrador:

- Anar a Can Pepito i veure a la pissarra que hi deia: «Hoy no se fía, mañana todo el día».

Joana Mora:

- Anar a comprar llet a sa lletera a ca l'amo en Vicente, al carrer Major.

Catí Aguiló:

- Al Botigón, al cap de cantó de ca ses Monges, anar a comprar regalim i magnesi.

Bàrbara Picornell:

- Anar a comprar olives farcides al Friguero

Lluís Sastre:

- Jugar a futbol, emprant de porteria la portassa de l'amo en Pep.
- Tirar-nos asseguts amb el monopatí a la costa de can Quec. Li dèiem «fer el *catamarán*».
- Posar grans de blat o civada a l'escopeta de balins i pegar-nos tirs a les cuixes.

Bernat Vidal:

- Arreglar la citra a Can Quec.
- Anar a veure el Porreres a n'Hereveta.
- Seguir en Sebastià *Terrible* a la Pujada a Monti-sion.
- Anar a Ca ses Monges perquè et posassin una injecció de penicil·lina.

Oscar Escoda:

- Haver demanat un tassó d'aigua perquè tenies set, a un bar de la vila!

ELS MALNOMS DE PORRERES (VI)

Joan Barceló Barceló, Joan Melià Garí i Joana Mora Cerdà

Un dels àmbits que proporciona més llinatges i malnoms en totes les llengües és el de l'activitat laboral, les ocupacions del treball, els càrrecs públics... El cas més representatiu és el de les professions (*boter, cabrer, ferret...*), que són els que veurem en aquest número.

En alguns casos, a partir dels documents consultats, és difícil estar segurs que un determinat nom d'aquests és realment un malnom o és la indicació de la professió o de l'ocupació que tenia; aquests dubtes apareixen sobretot en consultar els llibres de defuncions. En general, en aquests casos irresolubles, hem optat per incloure'ls. Els casos que hem considerat clarament malnoms són els que en els documents consultats són llistes de malnoms o els que, en altres documents, apareixen precedits de l'indicació *àlies* (o una forma abreujada) o del mot *dit* i també quan estan escrits entre cometes.

Hi ha professions que ocupaven només homes (*boter, calafat, carter...*) i que presenten forma en femení perquè podien designar la seva esposa o la filla o quan ja s'havien convertit en sobrenom es feminitzaven si s'aplicaven a una dona (*botera, calafata, cartera...*). En alguns casos els sobrenoms de gènere femení es mantenen inalterables quan s'aplicaven a homes (*botera*, p.e.) i en altres casos canviaven la *a* final per una *o* (*missera, missero*).

Amet (XVII), diminutiu d'amo; **Apotecari** (XVII, XVIII, XX), **Apotecari Gran** (XX) i **Apotecari Petit** (XX), farmacèutic (escrit també *Potecari*); **Baster** (XVIII), sinònim de *selleter*; **Blader** (XVII), comerciant de blat; **Boter** (XVII, XVIII-XX) i les formes femenina **Botera** (XVII, XVIII-XX) i els diminutius **Boterí** i **Boterina** (XVIII, XIX-XX), que fan referència a l'ofici de fer botes de fusta (escrit també *Botarí*); **Bovera** (XVIII-XIX), femení de *Bover*, pastor de bous; **Cabrer** i **Cabrera** (XVI, XVII, XVIII-XIX) i el diminutiu **Cabreret** (XVI, XVII, XIX), pastor de cabres; **Calafat** i **Calafata** (XVIII), qui té per ofici calafatar barques o tapar les juntes de les botes de fusta; **Calderer** i **Calderera** (XVI-XVII), qui fa o adoba calderes; **Caminer** (XX), qui adoba els camins públics; **Campaner** (XVII), pot fer referència a l'encarregat de tocar les campanes o a un nadiu de Campos; **Candeler** (XV), persona que fabrica candelers (escrit també *Candaler*); **Capeller** i **Capellera** (XVII, XVIII, XX), qui fabrica o ven capells o qui s'en-

carrega d'una capella (escrit també *Capaller*); **Carboner** (XVII, XX), qui fa o ven carbó (escrit també *Carbonè*); **Carter** i **Cartera** (XX), qui s'encarrega de distribuir les cartes postals; **Collarer** o **Collerer** (XVII, XVIII) i **Collerera** (XVIII), pot fer referència a qui fabrica o ven collars o colleres, l'escriptura amb *a* o amb *e* permet aquesta doble interpretació; **Colomer** (XVIII, XX) i **Colomera** (XX), qui es dedica a criar coloms, però també pot fer referència a la gàbia o lloc on hi ha els coloms; **Coniller** (XVI), venedor de conills (escrit també *Cuniller*); **Covener**, qui fabrica coves (**covos*) escrit *Covoner* (XVII); **Doctor**¹ (XVI, XVIII), **Dragoner** (XVII, XVIII) i **Dragonera** (XVII), qui caça o menja dragons, però també podria fer referència al fet d'habitar la barriada de Porreres que era anomenada *Dragonera*; **Escultor** (XVIII, XIX, XX), qui es dedica a l'escultura; **Esterrossador** (XVII-XVIII), qui esterrossa o desfa els terrossos (escrit *Estarrossador*, *Estorrecedor* i *Estorrecedor*); **Ferrera** i **Ferreres** (XV, XVI, XVII, XVIII, XX), femení de *ferret*, persona que treballa el ferro (escrit també *Farrer*, *Farrena* i *Ferer*); **Fideuer** i **Fideuera** (XX), fabricant de fideus (escrit també *Fidaver*, *Fidavera*, *Fidever* i *Fidevera*); **Formatger** i **Formatgera** (XX), qui fa o ven formatge; **Fornet**, **Fornera** (XVII, XVIII, XX), **Forners** (XVIII), qui té o fa feina en un forn (escrit *Fornés*), i els diminutius **Forneret**, **Fornereia** (XX); **Fosser** i la feminització **Fossera** (XVII, XIX, XX), qui cava les fosses per a enterrar els morts; **Fuster** (XVI, XVII, XVIII, XX), **Fusters** (XVIII) i els diminutius **Fusteret** i **Fustereta** (XVII, XVIII, XIX, XX), qui treballa la fusta i fa mobles i altres objectes d'aquest material; **Gerrer** (XVIII, XX), qui fabrica o ven gerres; **Giradora** (XVIII), dona que gira les peces en l'ofici de ripuntadora; **Hortolà** (XVI, XVII, XVIII), qui conrea un hort (escrit *Hortalà*); **Llauner**, **Llaunera** (XX), qui es dedica a fer o a adobar objectes de llauna; **Lloquera** (XVIII), femení de *Joquer* o *Lloquer*, que és la barra on dormen les gallines, també podríem pensar en una persona que cria lloques; **Maga**, **Mago** (XIX, XX), una *maga* seria una dona que es dedica a la màgia o que obra coses meravellousos, i *Mago* seria la forma masculinitzada; **Maimona**, **de sa** (XX), femení de *Maimó*, que entre altres significats tenim el de mona o simi, barra vertical a la banda dels carros on podien fermar les regnes i oficial que es dedicava a visitar les barques per a inspeccionar la càrrega que duen;

Maina Lloques (XVIII), faria referència a criar lloques (escrit Maina Llocas); **Marxando** (XVI, XVII-XVIII), venedor ambulat (escrit també *Merxando* i *Marchando*); **Mata-moros** (XVI), sobrenom prou explícit; **Mercader** (XVII, XVIII), qui comercia amb gèneres vendibles (escrit també *Marcader* i *Marqueder*); **Mestre, Mestre, des** (XVIII, XX), **Mestre Peret** (XVIII, XX), qui ensenya ciència, art o un ofici (escrit també *Mestra, des* i *Mestre, del*); **Missèr, des** (XX), **Missera** i **Missero** (XX), **Madó Missera** (XVII), tractament equivalent a *mon senyor* i, posteriorment a Mallorca, significa *advocat*; *Missera*, seria la feminització del mot i *Missero* la masculinització d'aquesta darrera forma; **Munterets** (XX), podria ser un diminutiu plural de *Munter*, persona encarregada de fer caçar els cans en la cacera major; **Mossegassomeres** (XX), sobrenom clarament metafòric; **Mosset, Mosseta** (XVII, XIX, XX), diminutius de *mosso* i *mossa*, persona llogada per a fer una feina o per a ajudar-hi; **Oguer** (XX), és una deformació d' *Euguer*, qui guarda les eugues; **Oliver** (XVII, XVIII, XX), **Olivers** (XVII), qui es dedica al conreu o a la venda d'olives; **Orguer** i **Orguera** (XX), variant d'orguener, persona que fa o adoba orgues; **Pagès** (XVII), qui treballa el camp; **Pastor, Pastora** (XVII, XVIII), qui té a càrrec una guarda d'animals (ovelles, cabres...); **Pastoret** (XX), pot ser el diminutiu de *pastor*, però també podria designar una persona que a una representació de Nadal fes de pastor; **Patró** (XVII), propietari, amo respecte dels qui hi estan subordinats, qui comanda una embarcació...; **Peixatera (Petita)**, dona dedicada a la venda de peix (XX); **Pellater** i **Pellatera** (XVII, XX), persona que adoba pells (escrit també *Pallater* i *Pallatera*); **Platiller, Platillera** (XX), castellanisme per a referir-se a qui toca els platerets en una banda de música; **Porquer** i **Porquera** (XVI, XVII, XX), **Porquers** (XVII), pastor de porcs, i el diminutiu **Porqueret**

(XVI-XVII); **Rellotger** (XIX, XX), qui fa o adoba rellotges; **Remendí** (XX), podria ser un diminutiu del castellanisme *remendó*, persona que es dedica a adobar objectes, sobretot sabates, i no a fabricar-los; **Revenida** (XVI), persona que es dedica a la revenda de mercaderies; **Sabater, Sabatera** (XVI, XVII, XVIII, XX), **Sabater Àngel** (XX), qui fa o adoba sabates (escrit també *Çabater, Cabater, Se-bater*); **Sastre** (XVI, XVII, XVIII, XX), també trobam un malnom que és **Sastre Not** (XVIII) i un que és **Sastre, del** (XVII), qui té per ofici fer vestits, especialment d'home; **Selleter** i **Selletera** (XX), persona que fa selles (escrit també *Sallater, Sellater*); **Senaller** i **Senallera** (XIX, XX), qui fa o ven senalles (escrit també *Sanaller*); **Serreller** i **Serrellera** (XVII, XIX, XX), qui es dedica a fer serrells en la fabricació de roba (escrit també *Sarraller, Serraller*); **Siquier** (XVII), persona que té cura de la distribució d'aigua de les síquies (escrit també *Sequier*); **Taconer** i **Taconera** (XVII, XIX, XX) i **Taconeret, Taconereta** (XVIII), qui es dedica a adobar calçat (escrit també *Teconeret*); **Tallacames** (XVII), sobrenom metafòric, però també és sinònim de *papanovia* (escrit *Taiacames*); **Tamborero** (XIX), castellanisme per a referir-se a *tamborer*, fabricant o sonador de tambors; **Teulera** (XVI, XVIII, XIX), lloc on es fan teules i femení de *teuler*, qui fabrica teules (escrit sovint *Tauler*); **Torner** (XVI-XVII), qui treballa amb el torn o qui té esment del torn d'un convent; **Treullet** (XX), sobrenom metafòric, **Trinxeter** i **Trinxetera** (XX), era el sobrenom d'una família procedent de Sineu, fabricants i venedors de trinxets i altres eines de tall; **Tudaposts** (XX), sobrenom metafòric; **Vaquer** (XVII), pastor de vaques.

1 Podria ser professió, però hem de tenir en compte que hi ha el topònim Son Doctor, que serveix com a malnom de determinades persones.

CONFECCIÓ A MIDA DISSENY INTERIOR DECORACIÓ TÈXTIL	
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	
www.chitondeco.com	info@chitondeco.com
DAGMAR & ERICH FUSS 07260 Porreres/Mallorca Ctra. Porreres – Campos km 0,4	Tel. 971-16 82 57 Fax 971-16 85 28

	Esport - Sabates Ballester Melià
C/ L'Almoina, 19 07260 PORRERES	Tel. 971 16 82 76 Tel. Part. 971 64 74 21

EN EL TRES-CENTS ANIVERSARI DE LA CREU

Maria Barceló Crespí i Maria Antònia Nicolau Rosselló

L'església de la Santa Creu va ser començada el 1722 i acabada el 1864.¹

A la vora de l'entreforc on s'ajuntaven un camí que anava a Ciutat i un que es dirigia a Santanyí (camí de Marina), s'aixecava una de les creus anomenades de terme. Era coneguda com la creu d'en Net.

Arribat el segle XVIII, la devoció que els porrerencs i gent d'altres pobles dedicaven a aquesta creu i els miracles que se li atribuïen foren decisius per a què es necessitàs algun espai d'allotjament, sobretot per a la gent de pobles veïns que acudien a Porreres implorant la gràcia divina a través de la creu.

Augmentaven la devoció i les almoines, fet que permeté comprar un tros de terra, construir un alberg de pelegrins i més endavant una església.

El 26 de juliol de 1722, el vicari capitular, *sede vacante*, Domingo Sureda de Sant Martí posà la primera pedra. En memòria d'aquest acte, més tard, es col·locà a la paret lateral dreta que mira al camí de Banyeres, una làpida amb una inscripció llatina la qual, malauradament, avui gairebé no es pot llegir.

L'edificació va durar anys i es dugué a terme a tongades. Això no obstant, el 15 d'abril de 1743 el bisbe Benet Panyelles Escardó beneí amb tota solemnitat la part ja construïda i declarà aquella església com a oratori públic.

Al segle XIX, ran de l'oratori de la Creu, s'ubicaria el cementiri municipal com a conseqüència de les noves lleis que prohibien enterrar al fossar exterior o als vasos a l'interior de l'església parroquial.

Al llarg dels anys, la Creu ha estat un espai de gran devoció popular i mostra d'això era d'observar les moltes presentalles o ex-vots que s'hi guardaven.

La major part del mobiliari litúrgic és de poc valor.

Tot i això, des del punt de vista patrimonial, d'una banda cal remarcar la creu ubicada al presbiteri, damunt uns graons darrere l'altar. Era una creu de terme, potser del segle XVI que, entre escuts i relleus, hi ha encastada una relíquia de la Veracreu. D'altra banda, a la segona capella entrant a mà dreta, és d'interès una làpida molt curiosa. Es

tracta de la làpida sepulcral de Pere Joan Bauçà, mestre de les obres de fortificació de l'illa de Mallorca, que morí quan encara les murades envoltaven Ciutat. Ara per ara es desconeix per què fou enterrat a la Creu.²

En relació als miracles obrats en persones que hi acudien demanant la cura d'alguna malaltia, a l'Arxiu Parroquial es conserva un llibre manuscrit que aporta molta informació sobre l'oratori de la Santa Creu. La importància d'aquest manuscrit rau en la nòmina de persones de tots els indrets de Mallorca, els tipus de malaltia, etc. sense descuidar l'interès lingüístic. Són 385 miracles.

El porrerenc fra Joan Cervera i Garcies (1702-1762), trinitari,³ va deixar «escrit «Porreras il·lustrada con la invención y milagros de la Santa Cruz venerada en dicha villa, sus milagros. Descripción de la villa y de sus varones il·lustres». Aquest frare hi reflectí el que sabia i el que havia viscut envers la Creu.⁴

Durant tres-cents anys l'oratori de la Creu ha estat un punt de referència religiosa per als porrerencs i porrerencques. Actualment, aquest edifici ha de mester, de manera urgent, una restauració total. No hi ha dubte que és un patrimoni que s'està tudant.

S'hauria de fer un esforç conjunt entre l'administració pública i l'eclesiàstica amb competències sobre el patrimoni per tal de salvaguardar aquest edifici. Tal vegada, si no s'hi actua amb rapidesa, no hi serem a temps.

1 FELIU, Juan: *Noticias históricas sobre el santuario de Montesión de Porreras*, Palma 1894, 241-267.

MUNAR OLIVER, Gaspar: *Història de Porreres*, volum segon, Porreres, 1979, 134-148.

2 BARCELÓ CRESPI, Maria: "Dues làpides de la Creu", *Sobre Porreres*, I, Porreres, 2001, 194-195.

3 BARCELÓ CRESPI, Maria: "Fra Joan Cervera i Garcies, trinitari (1702-1762)", *IV Jornades d'Estudis Locals*, Porreres, 2013, 123-130.

4 El P. Lluís de Vilafranca, caputxí, en les seves *Miscelàneas históricas baleàricas recopilades en varios manuscritos*, va copiar gairebé íntegrament el llibre del P. Cervera i n'afegí un judici crític. L'obra manuscrita del P. Vilafranca es conserva a la biblioteca de Can Vivot, a Ciutat.

LA CLAU DE LA VILA DE PORRERES

Andreu G. Veny Miró

En el context commemoratiu dels 500 anys de les Germanies s'ha localitzat una rèplica de les claus del Regne de Mallorca. Les claus originals, realitzades amb materials nobles, foren oferides pels Agermanats al rei Carles V en expressió de lleialtat. Però no només fou el Regne que tingué claus, també en té el nostre poble de Porreres.

Dins de la sagristia de Monti-sion, fins a l'any 2004, hi havia un quadre amb una clau emmarcada amb una llegenda il·legible a sota. Pel fet que ningú sabia què era aquella clau, el quadre fou davallat i estojat a la rectoria. Afortunadament, Joan Feliu (1993, 281 – 282) havia transcrit la llegenda i en podem saber el seu significat.

La clau, que el passat 2021 va arribar als 170 anys, és de fusta daurada i respon a l'estada al santuari de Mns. Francisco Ignacio Cabrera Aguilar (Còrdova, 1813 – Palència, 1886) i al

seu projecte missioner que només va durar de 1850 a 1854. La finalitat d'aquesta experiència missionera era preparar missions pels pobles de Mallorca: el gener de 1851 va tocar el torn de fer-ne una a Porreres (FELIU 1993, 281 – 282).

Aquesta clau és un record d'aquest esdeveniment i és una al·legoria de la ratificació de l'aliança de Déu amb la vila de Porreres. Però, a la vegada, la clau fou una ofrena del batle, en nom de tot el poble de Porreres, a la Mare de Déu de Monti-sion, i per això ell mateix la va penjar d'una mà de la sagrada imatge (FELIU 1993, 281 – 282).

No és un fet aïllat que la Mare de Déu custodiï, penjades de les seves mans, les claus d'un poble o d'una ciutat. Sense anar molt lluny, a la catedral de Barcelona, la talla de la Immaculada Concepció porta a les seves mans les claus de la Ciutat Comtal.

Per a tenir present la clau de la Vila, a una estrofa dels goigs primitius que, segons Joan Feliu són els més antics, fou substituïda per una altra (1993, 106 – 109). Així queda palès a la impressió dels goigs de la Impremta Guasp de 1853 que diuen així:

Des nostros pecats contrits,
a Vos feim depositari
de la clau del sant Sagrari
per estar en Cristo units:
ab vostron amor consón
es fervor que vos millora;
ajudaunous puy Señora
del puig de Monti-sion.

Val la pena incidir, donat aquest goig, que la clau no només feia referència al sentit devocional de Maria com a posseïdora de la clau de la Vila, sinó també a una al·legoria eucarística:

Maria com a clau de la porta del sagrari que dins el seu ventre va portar Crist.

Les claus del Regne i la clau de la Vila de Porreres tenen en comú unes mesures similars i el cap molt petit, atès que no tenien funció d'obrir cap porta, només funció simbòlica. Tal vegada podria ser una bona iniciativa restaurar i recuperar aquesta clau i que el dia de la festa de Monti-sion pengi de la mà de la Mare de Déu, propietària de la clau de la vila de Porreres.

Referències bibliogràfiques:

FELIU JAUME, Joan (1993). *Notícies històriques sobre el Santuario de Montesión de Porreras*. Lluçmajor: Grafimut.

MUNAR OLIVER, Gaspar (1991). *El santuari i col·legi de nostra dona de Montission (Porreres)*. Campos: Imprenta Roig.

i ara, Solarium

Non Estil

PERRUQUERIA I ESTÈTICA

UNISEX

PERRUQUERIA	ESTÈTICA
<ul style="list-style-type: none"> extensions tallats de moda tints banyes de color tota casta de mexxes moldejats desarriassat recollits núvies comunions etc... 	<ul style="list-style-type: none"> depilacions neteja cutis decoració d'ungles tint de pestanyes moldejats de pestanyes massatges manicures pedicures maquillatges

obert de dimarts a divendres de
9 a 12 i de 15 a 20 h
dissabte tot el dia

C/ Passaratx, 114
Tel. 971 166 646 - PORRERES

HABITATGE I ESTRANGERS

Aina Ginard Bauzà

L'accés a l'habitatge és un dels grans problemes de les Balears. L'elevada demanda, tant de lloguer com de compra, juntament amb una oferta limitada, ha fet disparar els preus. En conseqüència, hi ha grans dificultats per a poder trobar habitatge assequible.

La prosperitat econòmica i turística ha provocat, entre d'altres coses, un gran increment poblacional en els darrers vint anys: a les Balears ha crescut un 33,5% en aquest període i a Porreres, un 28,9%. La falta d'habitatge és més greu a Ciutat. Molts palmesans van a viure a la part forana perquè els preus són més assequibles, amb la qual cosa el problema de l'habitatge ha creat també un problema de mobilitat.

Les solucions per a pal·liar l'accés a l'habitatge requereixen conjugar la protecció del territori amb les necessitats de la població. En els darrers anys, el Govern ha posat en marxa diferents iniciatives per a què surtin al mercat els pisos buits. Una d'elles és la cessió obligatòria durant set anys per part de grans tenedors, considerats així les persones o entitats que tinguin deu o més habitatges en

Població resident			
	2001	2021	Var. 01/21
Porreres			
Nac. espanyola	4.060	4.270	5,17%
Nac. estrangera	303	1.354	346,86%
TOTAL	4.363	5.624	28,90%
% nac. estrangera	6,94%	24,08%	
Balears			
Nac. espanyola	804.744	952.711	18,39%
Nac. estrangera	73.883	220.297	198,17%
TOTAL	878.627	1.173.008	33,50%
% nac. estrangera	8,41%	18,78%	

Font: lbestat

propietat de pisos que duguin més de dos anys buits, a canvi de rebre el lloguer social. Amb aquesta iniciativa s'han aconseguit 16 pisos. Igualment, es va oferir a pagar la reforma del pis, si el propietari el destinava a lloguer social, amb escassa repercussió. També s'ha restringit o prohibit l'activitat de lloguer turístic en algunes zones. L'Institut Balear de l'Habitatge ha iniciat diferents promocions per a incrementar el parc públic de pisos: de 1.453 l'any 2019, a més de 2.200.

I, a partir de 2023, l'Executiu avala els joves per a la hipoteca del 20% del seu primer habitatge si val com a màxim 270.000 euros. Aquestes mesures han tengut un impacte menor del desitjat.

La demanda estrangera preocupa especialment. Els estrangers compren un de cada tres habitatges que es venen a les Balears –en el tercer trimestre d'aquest any, un 31,5%. Britànics, alemanys i escandinaus són

PAPERERIA NOVA PEMI

Papereria, llibreria, joguines,
regal i molt més!

C/ Almoina, 31 - Porreres
Correu:
pemipapereria@gmail.com
Telèfon: 651 803 534
@papeleriapemi

mleiva@viajespegaso.com
C/ 31 de desembre, 13 - 07003 Palma de Mallorca
Tel. 971 76 34 92 - www.viajespegaso.com

NOVA ADREÇA

els que compren més immobles a les Illes. A més, gran part dels habitatges nous que es construeixen s'orienten a segments d'alt poder adquisitiu, molts dels quals acaben en mans de no residents. Els promotors argumenten que no és rendible fer habitatges assequibles amb els preus de mercat del sòl. Per això demanen poder construir més pisos en el mateix espai fent les cases més petites i construint més altures. No hi ha dades sobre l'adquisició d'habitatges per municipis. Sí que sabem que en vint anys, de l'any 2001 al 2021, a Porreres s'han visat 626 habitatges.

Limitar la compra d'habitatge a no residents

En els darrers mesos s'ha posat damunt la taula la possibilitat de limitar la compra d'habitatge a estrangers o a no residents. Actualment és impossible. Per a fer-ho caldria canviar la legislació de la Unió Europea i demanar un règim específic per a les Balears, pel fet de ser un territori insular amb sobrepoblació on la compra per part d'estrangers impedeix l'accés a l'habitatge als residents. De moment, s'ha constituït un grup de treball que haurà d'estudiar les possibles solucions i elaborarà un informe de la situació jurídica actual comunitària. En concret, es mirarà si es poden replicar legislacions excepcionals de la Unió Europea, que ja existeixen a alguns territoris, com Dinamarca o Finlàndia. Són estats que ja varen incloure aquestes limitacions en els seus tractats d'adhesió a la UE. No és el cas d'Espanya. En canvi, cap territori que no tengués inclosa aquesta excepció a l'acta d'adhesió al Tractat –Flandes ho va intentar– no ha aconseguit de moment una limitació d'aquest tipus. Aquesta solució arribarà, si s'aconsegueix, a mig o llarg termini.

Habitatges visats a Porreres

	Nombre d'habitatges	Pressupost total	Pressupost per habitatge
1987	1	79.017,00 €	79.017,00 €
1988	3	118.422,00 €	39.474,00 €
1989	9	380.640,00 €	42.293,33 €
1990	6	429.317,00 €	71.552,83 €
1991	6	545.127,00 €	90.854,50 €
1992	6	610.250,00 €	101.708,33 €
1993	6	907.000,00 €	151.166,67 €
1994	19	1.436.790,00 €	75.620,53 €
1995	12	2.862.799,00 €	238.566,58 €
1996	12	1.848.553,00 €	154.046,08 €
1997	16	3.722.368,00 €	232.648,00 €
1998	14	1.884.977,00 €	134.641,21 €
1999	18	3.334.575,00 €	185.254,17 €
2000	38	4.436.122,00 €	116.740,05 €
2001	30	3.659.517,00 €	121.983,90 €
2002	49	5.522.548,00 €	112.705,06 €
2003	70	7.593.733,00 €	108.481,90 €
2004	66	9.082.665,00 €	137.616,14 €
2005	44	7.301.708,00 €	165.947,91 €
2006	117	14.990.738,25 €	128.125,97 €
2007	86	9.689.994,49 €	112.674,35 €
2008	38	8.526.522,39 €	224.382,17 €
2009	12	3.948.036,86 €	329.003,07 €
2010	18	4.217.841,79 €	234.324,54 €
2011	11	3.250.078,67 €	295.461,70 €
2012	4	2.381.126,06 €	595.281,52 €
2013	6	2.795.451,94 €	465.908,66 €
2014	6	2.257.389,66 €	376.231,61 €
2015	11	2.997.796,20 €	272.526,93 €
2016	5	5.159.268,56 €	1.031.853,71 €
2017	8	6.431.294,56 €	803.911,82 €
2018	6	5.399.858,00 €	899.976,33 €
2019	16	7.453.220,47 €	465.826,28 €
2020	10	7.832.883,34 €	783.288,33 €
2021	13	9.890.935,80 €	760.841,22 €
2022	15	6.801.877,47 €	453.458,50 €

Font: Ibestat

ELS SERVEIS SOCIALS MUNICIPALS: QUÈ SOM I QUÈ FEIM

Serveis Socials de Porreres

El Consell de redacció de Llum d'Oli ha considerat necessari donar l'oportunitat a les treballadores dels Serveis Socials de Porreres perquè puguin explicar les feines que fan i els serveis que donen. L'objectiu és fer pedagogia sobre aquestes tasques que fan, ja que existeixen molts prejudicis entorn aquesta temàtica, fomentats per col·lectius o persones racistes.

Els Serveis Socials de Porreres oferim una atenció integrada i polivalent dirigida a tota la població, a través d'actuacions preventives, assistencials i rehabilitadores, a nivell primari, amb caràcter universal i gratuït. Contribuïm a que les persones i les famílies del nostre municipi puguin viure amb el major benestar possible, durant totes les etapes de la seva vida.

Podem emmarcar totes les actuacions dins aquests programes:

- Servei d'Informació, Orientació i Assessorament
- Prevenió i Inserció Social
- Servei d'Ajuda a Domicili
- Servei de Teleassistència Domiciliària
- Programes Preventius Infants i Juvenils
- Programes de suport a la gent gran
- Intervenció socioeducativa
- Programes d'igualtat, dona i col·lectius en situació en risc d'exclusió social

Prevenim i atenem situacions de risc, de desprotecció i de manca de cura en les situacions més vulnerables.

Estam al costat en moments vitals difícils, en moments de dificultats de relació, de criança, de manca d'autonomia o quan no és possible garantir les necessitats bàsiques. Con-

nectam les persones, els grups i les comunitats amb els recursos disponibles més adients.

Treballam a partir de la relació i del vincle per a millorar la confiança en les possibilitats de canvi, en les capacitats de les persones, i en generar oportunitats que ajudin a viure la nostra vida amb qualitat i autonomia.

Pensem que les relacions humanes i les relacions amb la comunitat són poderoses i tenen la capacitat de transformar i de generar benestar.

Estam molt connectats amb els recursos especialitzats, educatius i sanitaris del poble. També amb les entitats socials amb les quals compartim projectes i la voluntat de fer una comunitat més inclusiva i acollidora.

Som un equip format per professionals del treball social, l'educació social, la integració social, la psicologia i la gestió administrativa.

Els principis d'equitat i de justícia social són la nostra raó de ser. Creiem en la força i el desig de les persones per a fer canvis personals, familiars i col·lectius que els ajudin a desenvolupar els seus projectes vitals propis. La nostra tasca no és basa en donar recursos econòmics. Els serveis socials som informació, prevenció i acompanyament en processos de canvi. Es cerca el benestar no només a nivell econòmic, sinó també a nivell personal, emocional, psicològic, social i familiar, cercant els obstacles d'arrel i realitzant una intervenció social. En resum, som acompanyants en processos de canvi amb l'objectiu principal de millorar el benestar de la ciutadania.

Siau benvinguts i benvingudes!

**CA FRUITERIA
NA MARIA**

- Frutes
- Verdures
- Fruits secs
- Productes ecològics

Tel.: 971 16 6771
C/ Agustí Font, 54 - Porreres

floristeria i jardineria
CanMurtó

**COMPOSICIONS FLORALS
PER A NOCES, COMUNIONS
I TOT TIPUS DE CELEBRACIONS**

C/ Sa Galla, 92 - 07260 PORRERES
Tel. 971 647 053 - Mòvil. 689 689 667
Fax. 971 647 053

ESPAI ESCOLAR

L'IES PORRERES PARTICIPA A L'ERASMUS+. 1A MOBILITAT D'ALUMNAT

IES Porreres

Un grup reduït d'alumnat de 3r d'ESO ha tengut la sort de poder participar a una mobilitat a Erkrath (Düsseldorf, Alemanya). Aquesta activitat es troba emmarcada dins del programa Erasmus+ i el tema que s'ha treballat ha estat "Healthy lifestyle" (vida saludable).

Així doncs, del 28 de novembre al 2 de desembre, 15 alumnes de l'IES Porreres han visitat el Gymnasium am Nardental d'Erkrath (Institut que es troba als afores de Düsseldorf) i han realitzat activitats diverses sobre estils de vida saludable i sostenible.

El més emocionant és que cadascú ha quedat a dormir a casa de la seva parella d'intercanvi. Per tant, integrar-se, encara que fos per només uns quants dies, dins d'una família culturalment i lingüísticament diferent ha estat tot un repte.

Aquest projecte, i totes les activitats que s'han fet a Alemanya, s'han desenvolupat en llengua anglesa. El mes d'abril vendran els alemanys i les alemanyes a visitar-nos i seguirem amb la feina iniciada. Durant aquests mesos l'alumnat mantindrà el contacte amb les seves parelles.

La fonda càfè

PORRERES - tlf. 971 64 73 16

D'INTERCANVIS A BODES: LES UNIONS ENTRE PORRERES I PORRERA

Francesc d'Assís Delpueyo Aceña

L'article de la secció «De Porrera a Porreres» del *Llum d'Oli* 167 (pàg. 22-23) acabava de la següent manera: «gràcies als intercanvis van sorgir noves parelles entre les dues viles germanes i, al cap del temps, fins i tot casaments, aquest fet reforça encara més els vincles entre porrerencs i porrerans» (DELPUEYO, 2021). A partir d'aquí és on neix el tema principal del present article: com es van conèixer les dues parelles que han solidificat encara més l'agermanament entre les dues

viles germanes? És cert que portem dos anys intensos de bodes, segurament com a conseqüència de la pandèmia de la covid-19, ja que moltes es van haver de posposar a causa de les restriccions sanitàries. Però pel que suposa a Porreres i a Porrera, n'hi ha hagut dues que ens identifiquen i que, en certa manera, ens uneixen encara més. Són les bodes de la Marga i l'Adrià (2021) i de la Maria i el Joan (2022). Què tenen per a dir-nos les dues parelles sobre les seves unions? On es remunten els seus orígens? Descubrim-ho!

La Marga Maya Garí la primera vegada que va venir a Porrera va ser en condició de clarinetista de la banda de música Filharmònica Porrerenca, per a actuar en un concert. Però fent *borrón y cuenta nueva*, tal com ella expressa, la que considera la primera vegada que trepitjava la vila germana i que va viure sensacions que no oblidarà mai, va ser el maig de 2012 com a membre de la Batukada Infernal de Porreres. Aquell mateix any, fa una dècada, van començar els intercanvis més recents entre Porre-

res i Porrera; any que també es va efectuar l'agermanament oficial entre les dues viles. Va veure per primera vegada l'Adrià Domènech Simó a dalt del tractor, com a bon pagès que és, traginant les taules i cadires que es necessitaven per als actes de la Festa Major de Porrera. Això sí, en cap moment va relacionar que fos un tal *Cuco* (mot que té per a alguns a Porrera) i que tothom anomenava. Varen haver de passar dos anys perquè arribàs la primera vegada que la Marga va conèixer l'Adrià de manera més personal, aquest cop va ser a Mallorca, l'agost de 2014, per les festes de Sant Roc. Allí, entre assajos de la nova Colla de Gegants i grallers de Porrera i la Batukada Infernal de Porreres, van començar les mirades i els somriures que tant de significat li dona ella.

L'Adrià explica que va anar a Porreres per primera vegada quan tenia nou anys, per les Festes de Sant Roc, el 1994. Hi va anar amb l'antiga Colla de Gegants i Grallers de Porrera en motiu de l'agermanament entre Porreres i Porrera (encara no oficialitzat). Allí no s'imagina-

va pas que part de la seva vida quedaria completament lligada amb la vila germana. Encara havien de passar uns quants anys perquè la Marga i l'Adrià es coneguessin per primera vegada a l'Escola Nova, en acabar d'actuar amb la nova colla dels Gegants i Grallers de Porrera, just abans del sopar solidari de pa amb oli. L'Adrià bé que recorda aquell moment: «em va preguntar [la Marga] si necessitàvem qualque cosa i si tot estava bé». Aquest primer contacte és molt important

per a la parella, ja que no s'imaginaven pas, en aquell llunyà 2012, que anys després es casarien i formarien una família. Quan van ser una parella consolidada, la Marga és qui li va plantejar a l'Adrià d'anar a viure a les terres Catalanes, a Porrera.

El mateix agost de 2012, mentre uns quants porrerans vinculats a la colla de Gegants i Grallers de Porrera van poder gaudir de les festes de Sant Roc de Porreres, la Maria Boada Cuerva no va poder anar-hi per motius laborals. Ben clar explica que «no et pots imaginar el disgust i la plorera que vaig tenir quan vaig veure que tots marxàveu de *jarana* a Mallorca». Però va arribar el Sant Roc de 2013 i tenia claríssim que no se'l perdria. La Maria trepitjava la vila germana per primera vegada l'agost d'aquell any. «I quin Sant Roc!», exclama. «Mare meva! Qui m'hauria dit a mi que la vida em canviaria d'aquesta manera tan meravellosa!». Amb les ganes de poder xalar d'un viatge diferent amb els amics, de desconnectar i de passar-s'ho bé, con-

fessa que «encara que amb el Joan no tenia gaire relació, tenia ganes de veure'l». Les seves mirades s'havien creuat temps abans i, sense saber-ho ningú, havia començat una nova història. Recorda bé que el divendres, 4 de maig de 2012, començava la Festa Major de Porrera. La Maria va arribar al Cafè Antic i allí hi havia una taula d'uns quants porrerencs fent cer-veses. «Entre ells, lo Joan, com no!», comenta. Eren els primers porrerencs que la Maria coneixia, es van presentar i es va asseure amb

ells. «Parlant em van explicar que ells no formaven part de la batucada, sinó que havien vingut perquè aquella nit tocaven a la festa jove de Porrera i que tenien un grup de música que es deia Troins», explica la Maria. D'aquesta manera, va ser com la Maria i en Joan Barceló Feliu es van conèixer per primera vegada. Arribada la nit, la Maria es va fixar en el Joan, al casal de Porrera, mentre tocava amb els Troins a dalt de l'escenari. Alguna cosa es va remoure dins seu quan va veure aquell noi ros tocant la guitarra. Però al moment va pensar: «Maria, no t'enredis que prou mals de cap tens! Però va arribar el Sant Roc de 2013 i l'enredada va ser grossa!».

I què té a dir en Joan sobre el tema? Doncs explica que va anar a Porrera per primera vegada quan tenia un any, ja que hi va anar «per començar a tantejar el terreny», fet que li havien dit que «per allà hi havia unes nines molt guapes». Fora bromes, va ser pel Nadal de 1990, quan encara no tenia un any. Lògicament, no recorda res; només sap el que li han contat els seus pares: que es va marejar dins del cotxe i va vomitar, pel fet que «no devia estar acostumat a tantes corbes», comenta. La segona vegada que hi va anar va ser, creu recor-

dar, l'estiu de 2002, d'acampada amb el Grup d'Esplai. D'aquella acampada sí que en té records, molts i molt bons. Però no seria fins al 4 de maig de 2012 que va veure a la Maria per primer cop, durant el primer intercanvi modern, al cafè de Porrera; i coincideix completament amb l'explicació d'ella.

Les coses es van posar més emocionants quan cada parella va haver de fer el pas per anar a viure junts. La Marga va ser la que va anar a viure a Porrera, ja que era el més lògic en aquell moment, fet que a l'Adrià, com a pagès i amb terres pròpies, li era impossible traslladar el seu treball a Porreres, metre que ella es podia desenvolupar professionalment allí on anés. Amb les dificultats de procedir de llocs diferents i llunyans entre si, tot va sorgir de manera natural. Com diu ella, «enamorada fins a dalt i amb la impotència de no poder-lo abraçar», va agafar un avió i va fer rumb a la vila germana. En canvi, la Maria i en Joan tenen un rumb una mica diferent. La Maria explica que els motius pels quals van decidir anar a viure a Catalunya són tant personals com professionals. El març de 2015, quan la Maria va acabar els seus estudis de grau i després d'estar gairebé dos anys tenint una relació

a distància, la parella va decidir que el millor en aquell moment era que ella anés a viure a Porreres, ja que en Joan estava treballant allí. Però al setembre d'aquell mateix any, i després de donar-li moltes voltes (sobretot ell), van decidir que la millor opció era anar a viure a Catalunya perquè la Maria, a l'octubre, començava un màster presencial per a posteriorment iniciar un doctorat. I ell també tenia pensat fer un màster i especialitzar-se, però el més important és que «no estava disposat a seguir la re-

lació a distància», comenta en Joan. Així doncs, el 9 de setembre de 2015 va començar la seva aventura a Catalunya, primer vivint a Tarragona i, finalment, a Reus, on s'han comprat un pis.

La resta de la història ja la sabem: la Marga i l'Adrià es van casar el 2021 i la Maria i el Joan, un any després. Les dues bodes van ser a Mallorca, van mobilitzar cada vegada una bona quantitat de porrerencs cap a l'illa i van celebrar, dues vegades més i de maneres molt especials, l'agermanament entre Porreres i Porrera. Van resultar ser unes bodes amb molta emoció i molta festa, amb moltes llàgrimes i somriures d'alegria i, com comenta la Marga, «d'immensa felicitat». Com es pot veure, arran de l'agermanament entre Porreres i Porrera han sorgit aquests dos vincles tan especials; d'altres parelles que van esdevenir van tenir una durada més curta, però no treuen especial significat del que l'agermanament representa per a totes les persones dels dos pobles. Sens dubte, aquestes dues unions han aproximat molt més les dues viles germanes.

Col·laboradors/es: Joan Barceló Feliu, Maria Boada Cuerva, Adrià Domènech Simó i Marga Maya Garí.

XURRERIA TAOVER: XURROS, BUNYOLS I PORRERES

Bartomeu Garí Salleras

Feia anys que volia entrevistar l'amic Miquel Tanco. Ens vàrem conèixer a les altures, camí de Nova York. La seva filla anava amunt i avall pels passadissos de l'imponent avió Jumbo d'Iberia. La seva dona, na Sabina, no aturava d'anar darrere la nina. «D'on coneixíem aquella família, em vaig demanar?». N'Aina, molt més fisonomista que jo, va encertar a la primera. "Són els de la xurreria de la fira de Porreres». Nova York, Pittsburgh, Orlando, Disneyworld, Miami, Porreres, xurros, bunyols i una amistat que segueix.

Miquel Tanco Oliver va néixer a Palma l'any 1956. D'ofici firaire, com la seva mare, n'Antònia Oliver. Està casat amb Sabina Ramírez. Tenen dos fills: na Bàrbara i en Miquel. Són els propietaris d'una xurreria ambulat. Tota la vida amunt i avall, poble rere poble. Viure del món de les fires i mercats no és fàcil, suposa estar moltes hores al carrer, a la carretera, anant d'un lloc a un altre. Brusca, fred, vent, calor. Però tot això a en Miquel li és ben igual, i ho té ben clar: «Era i és el que més m'agrada, no ho canviaria per res».

A principis dels anys vuitanta es posaren en marxa. El primer lloc on anaren fou a la Fira del Ram a Palma. «Aquest any vaig fer quasi totes les fires de Mallorca. Pel mes d'octubre venguérem, per primera vegada, a Porreres, però encara no ens dedicàvem a fer xurros i bunyols, sinó a vendre joguines amb mumare. Teníem una paradedeta feta amb lona, com les torreres d'un temps». Pocs anys després, van comprar una xurreria ambulat. «Havíem de posar un nom al negoci. En principi no sabíem quin posar-li, però ens decidírem per una abreviatura dels meus llinatges, Tanco i Oliver.

Miquel Tanco, propietari de la xurreria Taover i el seu ajudant.

D'aquí el nom de la Xurreria Taover. Ens va agradar molt i l'hem mantingut sempre».

Xurros, bunyols, creps són alguns dels productes que ofereixen al seus clients.

«Antigament, elaboràvem amb les nostres màquines artesanes les *cortezas*, patates fregides, *ganchitos*, *palomitas* salades i dolces... però a mesura que obrien empreses dedicades a l'elaboració d'aquests productes, ho deixàrem anar. No podíem competir. Ho vàrem substituir per productes com els creps i les gofres. D'aquesta manera, aconseguírem renovar-nos i seguir. Ara mateix, un dels productes més venuts, són les creps».

Quan li deman pel seu producte estrella? Pensa un poc i diu: «És curiós, però depèn del poble. A Porreres, els xurros».

La xurreria Taover és un negoci firaire que va molt més enllà i no es dedica únicament a la venda de xurros i

bunyols «també comptam amb petites atraccions per als mes petis i joves, com el carrusel anomenat popularment *tiovivo*, el vàrem adquirir a Praga. És una joia, quasi sempre s'instal·la al Lloc Sagrat. A més, tenim un lloc de tir amb escopetes de compressió o amb dards. M'acompanyen el meu fill i un empleat que tenim fa anys».

El parpelleig dels llums que surten del cap de cantó, entre el carrer de l'Almoina i la placeta de l'Església és una senya ben coneguda pels porrerencs. La xurreria ha tornat. Mai falten a la cita anual amb la nostra fira. «La nostra caravana té 42 anys. Cada any fem millores, instal·lam nova maquinaria per a millorar els productes, llum, cartells. Sempre intentam donar bona imatge i fer un producte de qualitat. Seleccionam una bona farina, la crema pastissera per a farcir els xurros, la xocolata, el sucre». Quan arriben als pobles, els firaires han de seguir tot un protocol: fer una sol·licitud per a po-

der instal·lar el negoci. Abans ho feien per escrit, ara es fa per via telemàtica. A més, han d'adjuntar tota la documentació: permisos de venedor itinerant, Sanitat, carnet de manipulador. «Massa papers, ara no som firaries som itinerants!», exclama en Miquel. És un nom que no li agrada gens ni mica.

A Porreres sempre estan al mateix redol. «La fira ha canviat molt. Abans es feia el dimarts. Anàvem a la fira de Felanitx i després veníem a Porreres. Els primers anys quedàvem un parell de dies més, normalment de dimarts a diumenge. Els veïnats sempre trobaven que hi estàvem poc temps. Aquest fet, i que sempre feim un bon calaix –en Miquel somriu i segueix–, no hem de dir mentides, fa que hi estiguem uns 15 dies. És l'únic lloc de Mallorca que hi estam tant. Ens hi trobam molt bé».

A partir del mes de març-abril s'inicia la temporada de fires i festes d'estiu, ara bé, la data de començament la marca la Fira del Ram. «Abans feiem totes les fires, però amb els anys hem seleccionat els llocs i pobles que més ens interessin, de totes maneres, som presents a unes vint-i-cinc». Els firaires solen aturar el mes de juny, són unes setmanes de poca demanda. El mes de juliol, coincidint amb les festes patronals, tornen a sortir i no aturen fins el mes de gener. «La darrera fira que assistim és la de Llubí. Llavors ens instal·lam prop del Mercat de l'Olivar a Palma fins passat els Reis. Si voleu tornar a menjar uns bons xurros i xocolata calenta, allà ens trobareu».

–Bon vespre, un quart de xurros!

–Amb sucre?

La coa de clients és llarga.

–Un moment. –Contesta en Miquel.

La màquina metàl·lica amb uns braços que semblen un petit molinet es posa en marxa, rum-rum-rum. Els trossos de pasta allargats tornen a

Xurreria Taover, anys 90.

sortir. Un rere l'altre cauen dins un cubell metàl·lic ple d'oli calent. Uns minuts i tornen a tenir xurros.

Les campanes toquen les nou del vespre. Ha arribat l'hora de tancar. Podíem passar hores i més hores conversant amb Miquel Tanco. Són molts anys els que fa que es dedica al món firaire. N'ha vistes de tot color. Tot ha canviat, la Fira, els negocis familiars del poble,

els cafeters. «Cada vespre deixàvem xurros i bunyols al bar can Miquel de sa Torre. Na Rosa i en Miquel els repartien entre els seus clients. Ens esperaven. Cada nit era una petita festa. He fet 66 anys. No sé si en seguiré molts més. No ho he pensat». De cop, la cara d'en Miquel es transforma, no en vol parlar massa. Nosaltres us seguirem esperant i que sigui per molts anys!

Serveis Melià Roig

Serveis:

- Cultivadors
- Fressadora
- Trituradora
- de Llenya
- Arada
- Arada
- milagrossa
- Desbrossadora

Tel: 649 83 41 87 / 636 51 58 36

PER QUÈ CORRS?

Club d'Atletisme Porreres

Cada vegada és més la gent que practica l'atletisme, és un esport senzill i que no requereix de material tècnic per a ser practicat. A més, es pot fer de forma individual o en grup i a qualsevol hora del dia. A totes les persones que *anam a córrer* ens han fet (o ens hem fet durant una *tirada llarga*) qualche vegada a la nostra vida la pregunta «per què corrs?». Algunes persones corren per a estar en forma o per a fer salut, altres volen millorar una marca, algunes es plantegen reptes personals i, fins i tot, n'hi ha que paguen el preu d'una aposta perduda.

Així doncs, la que pareix una pregunta senzilla de respondre, pot arribar a esdevenir una pregunta amb cert caire filosòfic. És per això que, durant les darreres setmanes, hem volgut saber quins són els motius que tenen les persones que fan el CA Porreres per a córrer. A continuació, teniu una mostra de les respostes rebudes:

Maria de la Pau Lladó Gayà, 16 anys:

perquè vaig començar de petita i em va agradar molt. Ara que vaig amb els adults, trobo que és una manera molt entretinguda de fer esport en equip i passar un bon moment coneixent gent nova.

Tomeu Garí Ranz, 6 anys: perquè m'agrada molt córrer.

Marc Fernando Estelrich, 5 anys: perquè m'agrada fer circuits i perquè vull ser ràpid com en Flash.

Mauro Van Mechelen, 12 anys: perquè vull millorar i ser més ràpid.

Antònia Sastre Barceló, 55 anys: per tenir bona salut física i mental.

Mateu Monserrat Bauçà, 10 anys: perquè m'ho pas molt bé i per fer exercici.

Damiana Moll Servera, 50 anys: perquè em fa feliç.

Nerea Bauzà Sastre, 8 anys: perquè m'agrada fer esport.

Gregori Julià Mora, 44 anys: pel meu

benestar físic i emocional.

Àngel Rojas Rigo, 4 anys: perquè tu m'hi fas anar, mami. (sic)

Xavi Rojas Rigo, 4 anys: mami, no sempre m'agrada córrer. (sic)

Alberto Bello Rodríguez, 46 anys: m'ho pas genial i em lleva l'estrès de la feina; a més, així puc menjar tranquil·lament.

Paula Obrador Moll, 14 anys: perquè gaudeixo.

Elena López Melià, 8 anys: per salut.

Bàrbara Barceló Mesquida, 12 anys: per a millorar i fer esport.

Mohamed Raissi, 23 anys: córrer és la meua manera de viure. L'atletisme m'ensenya a superar els meus límits, ser disciplinat, estimar, valorar l'esforç i, a més, m'ha donat l'oportunitat de practicar un esport envoltat de bona gent. Practicar atletisme no és només córrer i no és suficient amb la disciplina. Estima el que ets i el que fas.

Bàrbara-Art
DECORACIÓ - ANTIC

Gabriel Cortés

MESTRE ARTESÀ LLAUNER

FANALS MALLORQUINS - RESTAURACIÓ DE METALLS

Pl Molí de N'AMENQUAL, 10 - Telèfon i Fax 971 64 72 41 - 07260 PORRERES

Desena Mitja Marató de Porreres

“Sa Mitja” és ja una prova consolidada de l’atletisme en ruta a Mallorca, es demostra pel fet d’haver arribat a la desena edició havent assolit un èxit de participació. Més de 400 atletes participaren el passat 13 de novembre de la festa de l’atletisme

porrerenc, ja sigui a la modalitat de 21 Km o a la de 10 Km.

A més, enguany es varen poder disputar les curses infantils. És un plaer veure els menuts participar d’aquesta jornada i poder transmetre els valors del club a les noves generacions d’atletes. Com diu l’*“speaker”* de la

cursa, el gran Esteve Barceló, «qui sap si qualque dia en veurem algun competint a uns Jocs Olímpics».

Per acabar, volem agrair la col·laboració de tots els voluntaris i patrocinadors, ja que sense la seva ajuda “Sa Mitja” no seria possible.

**jaume
sastre
soler SL**
materials de construcció

ceràmiques i gres bigues imitació fusta
ciments saques aïllants canonades
lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)

CARRER NOU, S/N
(SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
07260 - PORRERES
TEL. I FAX: 971 647102

LLG FUSTERIA

LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)
Taller: Ctra. Porreres - Montuiri, Parcela 250
Telef. i Fax 971 16 84 66

Nos desitjiam

un bon

Nadal!

Imatges del bedlem realitzat per Margalida i Maria Antònia Nicolau Rosselló "ses bessones".
Desembre 2022